

Regeldruk bij schadebestrijding en populatiebeheer

Onderzoek naar de regeldruk voor jagers en de mogelijkheden deze te verminderen

Regeldruk bij schadebestrijding en populatiebeheer en schadebestrijding

Onderzoek naar de regeldruk voor jagers en de mogelijkheden deze te verminderen

Auteurs

Peter Bex

Eva de Beet

Sira Consulting B.V. is inhoudelijk verantwoordelijk voor deze rapportage. De in deze rapportage opgenomen teksten en onderzoeksresultaten mogen uitsluitend worden gebruikt als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Sira Consulting B.V.. Sira Consulting B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	9
2	De regelgeving	11
2.1	De Wet natuurbescherming	11
2.2	Schadebestrijding en populatiebeheer	13
2.3	Tegemoetkoming schade grondgebruikers	17
2.4	Jacht	18
3	De regeldruk van de jager	19
3.1	Stapelings van verplichtingen	19
3.2	Schadebestrijding en populatiebeheer	20
3.3	Overlap schadebestrijding, populatiebeheer en jacht	25
3.4	Jacht	26
4	Knelpunten en oplossingen	29
4.1	Knelpunten	29
4.2	Complexe regelgeving	30
4.3	Ingewikkelde registratie	32
4.4	Aantonen adequaat gebruik ontheffingen	33
4.5	Overige knelpunten	35
5	Conclusies en aanbevelingen	37
5.1	Conclusies	37
5.2	Aanbevelingen aan de Jagersvereniging	39
 Bijlagen		
I	Tabellen met verschillen tussen provincies	43
II	Overzicht deelnemers innovatielab	51

Samenvatting onderzoek:

Regeldruk schadebestrijding en populatiebeheer

Jagers en WBE-bestuurders zijn opgeleide, gediplomeerde vrijwilligers. Ze steken veel (vrije) tijd in het uitvoeren van wettelijke taken opgenomen in de Wet natuurbescherming. De regeldruk ervaren zij vooral als belastend: er staan zware sancties op eventuele fouten, zoals het intrekken van de jachtakte. Bovendien is de regelgeving complex en versnipperd waardoor onbedoeld fouten kunnen ontstaan.

Jagers

383 FTE

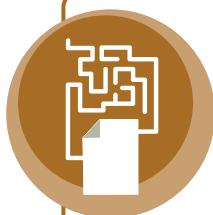
WBE's

34 FTE

Verplichtingen

Schadebestrijding en populatiebeheer	• Bijhouden wijzigingen regelgeving (3.2.1)	6,5 uur	80 uur
	• Registraties (3.2.2)	6,5 uur	n.v.t.
	• Meldingen (3.2.3)	5,5 uur	n.v.t.
	• Aanvragen en activeren ontheffingen (3.2.4)	1,5 uur	30 uur
	• Beschikbaar hebben van documenten (3.2.5)	n.v.t.	n.v.t.
Jacht	• Tellingen (3.3.1)	16 uur	90 uur
	• Registraties (3.4.1)	0,5 uur	n.v.t.
	• Jachtakte en kluiscontrole (3.4.2)	2 uur	n.v.t.
	• Jachthuurovereenkomst (3.4.3)	n.v.t.	n.v.t.
Totaal		38,5 uur	200 uur

Knelpunten

Complexe regelgeving

De regelgeving voor schadebestrijding en populatiebeheer is te complex. Er zijn te veel regels, die te vaak wijzigen, te gedetailleerd zijn en onvoldoende rekening houden met de uitvoeringspraktijk.

Ingewikkelde registratie

Het beschikbare FRS registratiesysteem werkt wel, maar moeizaam. Het is niet gebruiksvriendelijk genoeg, er zijn te vaak wijzigingen en invoeren is omslachtig.

Aantonen adequaat gebruik ontheffingen lastig

Boeren en jagers werken samen. De knelpunten hebben betrekking op het melden en claimen van schade aan landbouwgewassen en de verplichtingen die daarbij horen.

Overige knelpunten

Er is verder een aantal knelpunten die beperkt tijd kosten maar de regeldruk wel kunnen verminderen. Bijvoorbeeld specifieke meldingsplicht en het beschikbaar hebben van documenten.

De oplossingen die zijn aangedragen door de stakeholders vereenvoudigen de uitvoering van verplichtingen én waarborgen dat zorgvuldig wordt omgegaan met onze natuurwaarden. Het effect is bovendien dat de regeldruk voor zowel de jager als de overheid met 15% tot 35% kan afnemen.

Oplossingsrichtingen voor de regeldruk

Eenduidige regelgeving

Door het ontwikkelen van landelijke beheerplannen per diersoort, uitbreiden wildlijst en afstemmen van heldere regels en voorschriften tussen provincies.

Eenvoudige registratie

Transformeer het FRS naar een gebruiksvriendelijk registratiesysteem. Stel gezamenlijk vast welke registraties nodig zijn en neem de jager als uitgangspunt.

Minder complexe afhandeling van schade

Vereenvoudig het melden van schade zodat alle schade wordt gemeld. En zorg voor actieve ondersteuning van boeren bij het aanvragen van schadevergoeding.

Quick wins

- Beperk onnodige meldingen
- Geldigheid jachtakte van één naar drie of vijf jaar
- Faciliteer wildtellingen door WBE's
- Maak documenten digitaal beschikbaar.

Advies

Het implementeren van de oplossingen vraagt om samenwerking en inzet van alle stakeholders.

1 Inleiding

In het Nederlandse landschap komen verschillende belangen samen. Het gaat dan om de land- en tuinbouw, industrie, bescherming van de natuur en landschap, stimuleren van biodiversiteit etc. Omdat deze belangen tegenstrijdig kunnen zijn, vindt schadebestrijding en populatiebeheer plaats. Voorbeelden hiervan zijn het beperken van de ganzenpopulatie in landbouwgebieden om schade aan gewassen te voorkomen of rond Schiphol om botsingen te voorkomen. Of het reguleren van de vossenstand om weidevogels of andere dieren, zoals de korenwolf, te beschermen.

Jagers voeren schadebestrijding uit in opdracht van grondgebruikers (zoals boeren en grondbeheerders) die schade ondervinden. Afhankelijk van de veroorzaakte schade wordt landelijk of provinciaal vastgesteld welke dieren mogen worden bestreden.

De jager is een vrijwilliger

In Nederland leveren ruim 27.000 vrijwillige jagers een maatschappelijke bijdrage aan natuur- en landschapsbeheer. De inzet die zij daarbij leveren is gelijk aan 13.000 FTE¹. De Wet natuurbescherming legt een grote verantwoordelijkheid bij jagers voor schadebestrijding en populatiebeheer van soorten. Het is uiteraard belangrijk dat hiervoor regels gelden en dat deze regels zorgvuldig worden uitgevoerd.

Jagers, maar ook grondgebruikers (zoals agrariërs, veehouders, bosbouwers etc.) ervaren deze regels echter als onnodig complex en tegenstrijdig. Regeldruk wordt met name ervaren doordat het moeite kost om de regels te begrijpen, de wijzigingen hierin bij te houden en te voldoen aan alle (administratieve) verplichtingen in de uitvoering. De ervaren regeldruk is vooral hoog vanwege de zware sancties die kunnen worden opgelegd. Het gaat dan om het intrekken van de jachttakte voor jagers of het niet krijgen van schadevergoeding door grondgebruikers.

Doelstelling en methodische verantwoording

Het doel van dit onderzoek is om de regeldruk die jagers ervaren te beschrijven en te onderzoeken of knelpunten in de regelgeving of de uitvoering daarvan zijn op te lossen. Uitgangspunt hierbij is dat het doel van de Wet natuurbescherming blijft gewaarborgd.

In het eerste deel van het onderzoek zijn de regelgeving en de daarin opgenomen verplichtingen geïnventariseerd. Omdat provincies verantwoordelijk zijn voor implementatie en uitvoering, is dit gedaan voor drie provincies: Noord-Holland, Friesland en Limburg. Deze provincies geven een gezamenlijk beeld van de variatie binnen Nederland.

Vervolgens is in gesprek gegaan met de relevante partijen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. Dit zijn naast de jagers, ook vertegenwoordigers van Wildbeheereenheden (WBE's) en Faunabeheereenheden (FBE's), beleidsmedewerkers van Rijk en provincies en vertegenwoordigers van BIJ12. In deze gesprekken is met ruim 40 ervaringsdeskundigen geïnventariseerd welke knelpunten zij met de regelgeving ervaren en de regeldruk die dit veroorzaakt. Het gaat daarbij om de regeldruk in tijd en om de ervaren regeldruk.

De inventarisatie van de regelgeving en verplichtingen en de ervaringen vanuit de praktijk zijn vervolgens geanalyseerd. Op basis hiervan zijn drie centrale knelpunten geïdentificeerd. In een innovatielab is vervolgens in samenwerking met alle relevante stakeholders gezocht naar concrete mogelijkheden om deze knelpunten op te lossen.

¹ CLM Onderzoek en Advies, 'Waarde van de jacht, tijd en geld besteed aan maatschappelijke diensten', april 2014.

Op basis van de inzichten uit het onderzoek, de belangen van de diverse stakeholders en de suggesties uit het innovatielab, zijn aanbevelingen gedaan om de regeldruk die jagers ervaren bij schadebestrijding en populatiebeheer te verminderen. Hierbij is als uitgangspunt gehanteerd dat het beleidsdoel van de Wet Natuurbescherming (een duurzaam beheer en bescherming van soorten) gewaarborgd blijft en rekening wordt gehouden met de belangen van alle stakeholders.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is op hoofdlijnen beschreven hoe de landelijke en provinciale regelgeving voor jacht, schadebestrijding en populatiebeheer in elkaar steekt en zijn tevens de verschillen tussen provincies beschreven. In hoofdstuk 3 is de beleefde regeldruk beschreven en waar mogelijk, gekwantificeerd. Vervolgens zijn de knelpunten en oplossingsrichtingen in hoofdstuk 4 opgenomen, waarna in hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen zijn samengevat.

2 De regelgeving

2.1 De Wet natuurbescherming

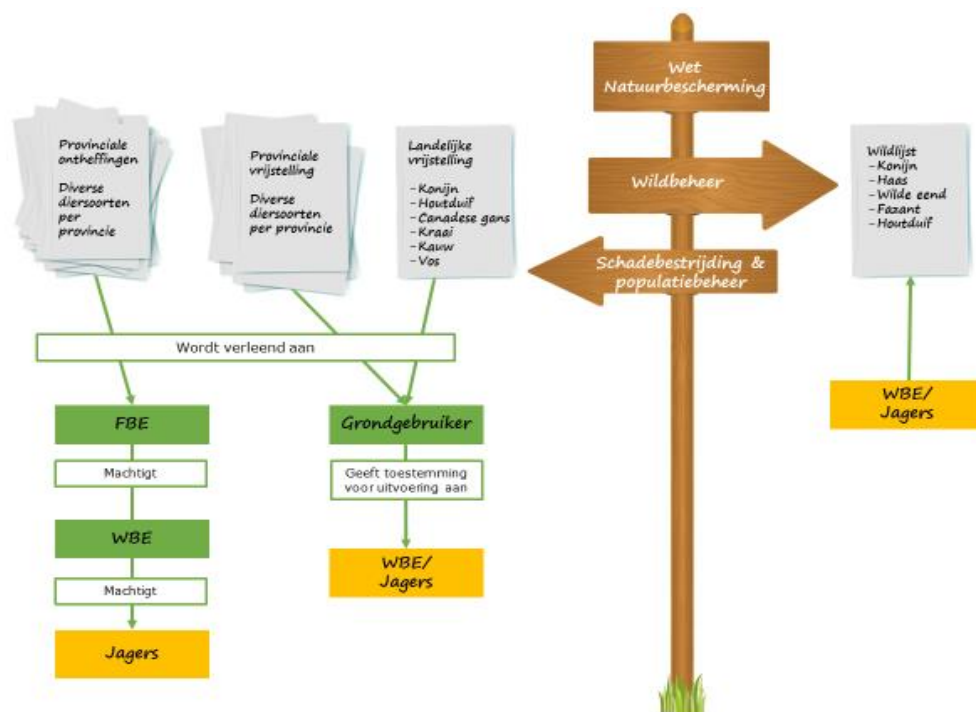
De Wet natuurbescherming (Wnb) heeft als doel² :

1. het beschermen en ontwikkelen van de natuur;
2. het behouden en herstellen van biologische diversiteit;
3. het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur en het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen.

De wet³ stelt ook dat het verboden is om dieren te verontrusten of te doden, maar maakt op dit verbod een uitzondering in het kader van schadebestrijding, populatiebeheer en jacht. De jager (of jachthouder) is bij de Wnb aangesteld als de persoon die deze taken mag uitvoeren⁴. Voor een jachtake moet de jager minstens 18 jaar zijn, het diploma van het jachtexamen in bezit hebben, WA-verzekerd zijn voor de jacht, geen strafblad hebben en aantonen in de gelegenheid te zijn om in Nederland te jagen.

Provincies zijn verantwoordelijk voor de naleving en uitvoering van de Wnb en in het bijzonder schadebestrijding en populatiebeheer. Zij stellen hiervoor provinciale regels en een faunabeheerplan op (zie tekstkader 1). In het onderstaande figuur is een overzicht van deze regimes opgenomen. Onder de figuur geven we hierop een toelichting.

Figuur 1. Samenvatting regelgeving

² Wet natuurbescherming art. 10 lid 1

³ Wet natuurbescherming art. 3.1 en art. 3.5

⁴ Ervan uitgaande dat jacht, beheer en schadebestrijding met een geweer worden uitgevoerd.

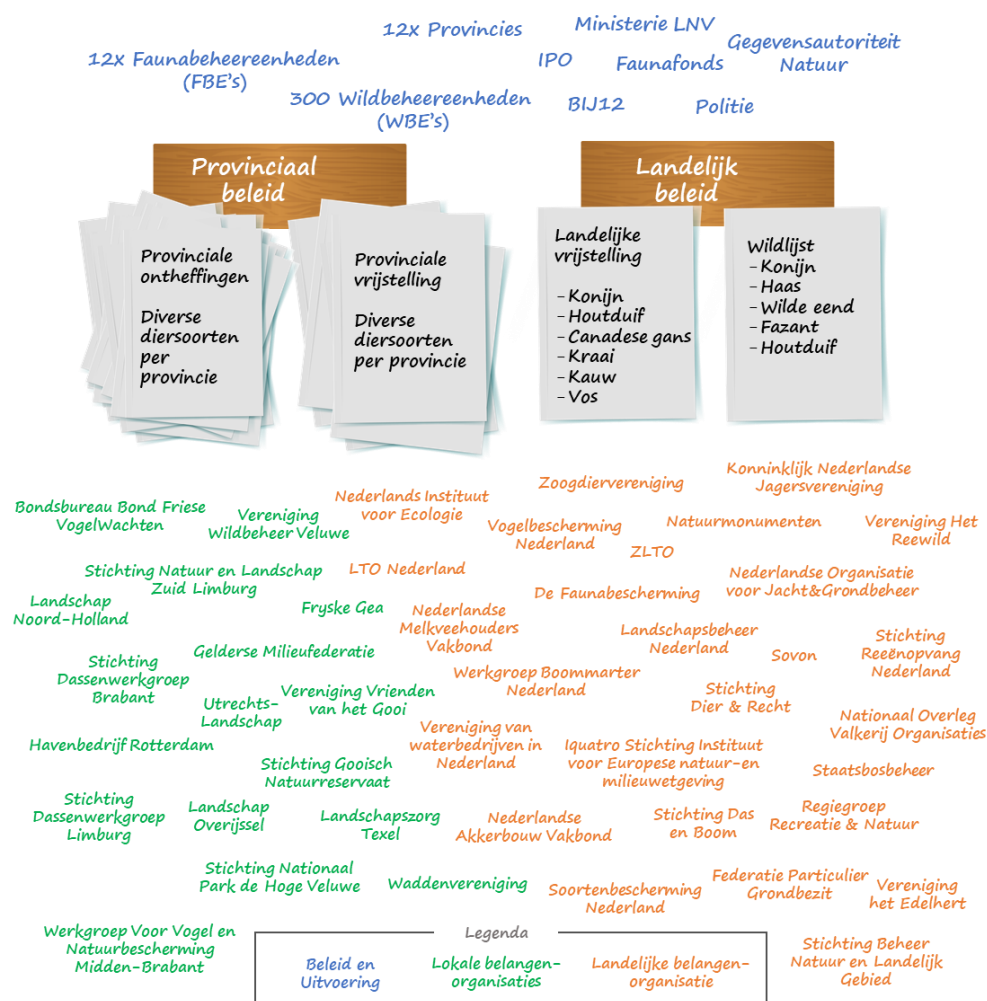
Tekstkader 1. Faunabeheereenheden en het faunabeheerplan

Provincies stellen bij verordening regels op waaraan de in hun provincie werkzame faunabeheereenheden en hun faunabeheerplannen moeten voldoen. In het faunabeheerplan moet de noodzaak voor beheer en schadebestrijding en de maatregelen die daarvoor worden uitgevoerd, zijn omschreven. Zo staan in het faunabeheerplan bijvoorbeeld de bestaande en de gewenste aantallen van diersoorten. Het faunabeheerplan is de basis voor provinciale ontheffingen en opdrachten.

Het plan wordt opgesteld door de faunabeheereenheid van de provincie (FBE) en dient eerst goedgekeurd te worden door de provincie. In de FBE zijn alle relevante belangen vertegenwoordigd, zoals terreinbeheerders, grondgebruikers, jagers en maatschappelijke organisaties zoals bijvoorbeeld de Dierenbescherming en provinciale milieufederaties.

De landelijke en provinciale regelgeving (inclusief de Faunabeheerplannen) komt tot stand via de daarvoor ingerichte procedures en vormen van inspraak. Bezwaar en beroepsprocedures staan daarnaast open voor de besluitvorming over vrijstellingen, ontheffingen en opdrachten. Uit de praktijk blijkt dat een groot aantal landelijke en regionale partijen hiervan gebruik maakt. Om een indruk te geven van de omvang van het aantal partijen dat bij het tot stand komen van de Wet natuurbescherming of daarop gebaseerde provinciale besluiten is betrokken, is in figuur 2 een indicatief overzicht opgenomen.

Figuur 2. Indicatief (niet volledig) overzicht met stakeholders natuur wet- en regelgeving.

2.2 Schadebestrijding en populatiebeheer

Schadebestrijding is bedoeld om schade veroorzaakt door een diersoort te voorkomen of te beperken. Het gaat bijvoorbeeld om (dreigende) schade aan landbouwgewassen of schade aan flora of fauna. Schadebestrijding⁵ wordt uitgevoerd op basis van vrijstellingen en ontheffingen.

Het doel van populatiebeheer is om de omvang van een bepaalde populatie te beperken. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer of ter voorkoming van belangrijke schade (bijvoorbeeld het voorkomen van verspreiding van de Afrikaanse Varkenspest door wilde zwijnen). Populatiebeheer⁶ kan alleen worden uitgevoerd op basis van ontheffingen en opdrachten.

De landelijke en provinciale vrijstellingen bevatten diersoorten die in het gehele land respectievelijk de provincie schade veroorzaken en die niet in hun voortbestaan worden bedreigd, of dat gevaar lopen. Aanvullend op de vrijstellingen kunnen provincies individuele ontheffingen of opdrachten verlenen.

Ontheffingen zijn bedoeld voor situaties waarin de voorschriften en beperkingen uit een landelijke of provinciale vrijstelling niet goed toepasbaar zijn. Ook kunnen provincies bepaalde (categorieën van) personen aanwijzen (zoals WBE's en jagers) en hen opdracht geven om de stand van bepaalde diersoorten te beperken. Zo heeft bijvoorbeeld de provincie Limburg een opdracht uitgeschreven voor de bestrijding van de beverrat, muskusrat, nijlgans en de rosse stekelstaart. In de provincie Friesland zijn voor meer soorten opdrachten gegeven (13) en in de provincie Noord-Holland minder (3). Bij opdrachten kan een provincie ook bepalen dat de aangewezen uitvoerder toegang heeft tot de gronden, ongeacht de wens van de grondgebruiker.

Een belangrijk verschil tussen de provinciale vrijstelling en de ontheffingen en opdrachten is, dat er geen direct beroep mogelijk is op de vrijstelling die is vastgesteld in een provinciale verordening. Er is wel bezwaar en beroep mogelijk op besluiten van de provincie tot ontheffingen, opdrachten en goedkeuring van het faunabeheerplan.

In vrijstellingen, ontheffingen en opdrachten zijn voorschriften opgenomen over:

- De middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden.
- De tijd en plaats waarvoor de vrijstelling geldt.
- De wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand⁷ wordt beperkt.

⁵ Wet natuurbescherming, artikel 3.3.

⁶ Wet natuurbescherming, artikel 3.17.

⁷ Dit is ter invulling van artikel 9 van de Vogelrichtlijn (de EU-richtlijn inzake het behoud van de vogelstand).

Daarnaast bepaalt de Wet natuurbescherming dat:

- De uitvoering van jacht, schadebestrijding en populatie dient te gebeuren volgens het door de faunabeheereenheid opgestelde faunabeheerplan.
- De gegevens over de aantallen gedode en verontruste dieren, onderscheiden naar soort, moeten worden doorgegeven aan de faunabeheereenheid.

2.2.1 Vrijstellingen

Een vrijstelling geeft grondgebruikers het recht om in te grijpen wanneer er sprake is van (dreigende) schade aan (landbouw)gewassen op de eigen grond, opstallen of in omliggend gebied. Dit kan zijn door de schadeveroorzakende soort te verjagen of door deze te doden. Dit laatste mag alleen worden gedaan door de jachtaktehouders (vaak georganiseerd in een WBE) waarmee de grondgebruiker een overeenkomst heeft (art. 3.15).

▪ Landelijke vrijstelling

Op dit moment staan⁸ het konijn, de houtduif, de vos, de Canadese gans, de kraai en de kauw op de landelijke vrijstellingslijst. De voorschriften en regels voor het gebruik van deze vrijstelling zijn opgenomen in de Regeling en het Besluit natuurbescherming. De provinciale verordeningen en faunabeheerplannen bevatten in de geselecteerde provincies geen nadere voorschriften bovenop de landelijke vrijstelling. Het is niet bekend maar wel waarschijnlijk dat dit voor alle provincies geldt.

▪ Provinciale vrijstellingen

In de geselecteerde provincies zijn er tussen 3 en 9 diersoorten vrijgesteld⁹. Provincies stellen deze vrijstellingen en de regels en voorschriften die verbonden zijn aan het gebruik ervan vast in provinciale verordeningen. Per provincie verschilt het:

- Welke diersoorten (provinciaal) zijn vrijgesteld.
- Aan welke voorschriften, voorwaarden en regels voldaan moet worden voor het gebruik van de vrijstelling.

Ter illustratie van de verschillen tussen provinciale vrijstellingen zijn in onderstaande kader een aantal verschillen aan de hand van de kolgans toegelicht. Voor meer verschillen van vrijgestelde diersoorten tussen provincies zie tabel 11 van bijlage I.

Tekstkader 2. Verschillen provinciale vrijstelling kolgans (in Noord-Holland en Friesland)¹⁰

- In Noord-Holland mag de vrijstelling het hele jaar gebruikt worden. In Friesland alleen in de winter (van 1 november tot 1 april) omdat alleen dan een significant deel van de trekkende populatie in Friesland verblijft.
- In Friesland mag de vrijstelling korter worden gebruikt (vanaf een half uur voor zonsopkomst tot 12 uur s 'middags) dan in Noord-Holland (vanaf één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang). In beide provincies wordt daarmee afgeweken van het Besluit natuurbescherming¹¹ omdat dieren vaak bij het aanbreken van de dag en kort na zonsondergang actief zijn en schade zo effectiever voorkomen kan worden. In Friesland is afschot tot 12 uur toegestaan omdat dit de rust en het welzijn van de desbetreffende populaties ten goede komt.
- In Friesland mogen imitatie lokganzen en lokfluiten worden gebruikt en in Noord-Holland niet. Dit mag in Friesland omdat de kans op het uitvoeren van de vrijstelling zonder deze lokmiddelen als klein wordt geacht. In Noord-Holland wordt beredeneerd dat er geen lokmiddelen gebruikt worden omdat er tegelijkertijd al werende en verjagende middelen ingezet moeten worden.

⁸ Die door de minister zijn aangewezen.

⁹ Dit betreft een provinciale vrijstelling om te doden in het kader van schadebestrijding.

¹⁰ In tabel 12 van bijlage I is een uitgebreider overzicht met verschillen opgenomen.

¹¹ Het Besluit natuurbescherming verbiedt het gebruik van het geweer voor- en na zonsondergang.

2.2.2 Provinciale ontheffingen

Aanvullend op de vrijstellingen kunnen FBE's ontheffingen aanvragen bij de provincie voor het doden of verontrusten van beschermde diersoorten die structureel voor schade zorgen of waarvan de populatie beheerd moet worden. De FBE dient daarbij de aard, omvang en noodzaak van de te verrichten handelingen in de aangevraagde ontheffingen op te nemen in een faunabeheerplan.

Wanneer de ontheffing populatiebeheer betreft, machtigt de FBE de WBE's in haar werkgebied. De WBE's schrijven deze machtiging vervolgens door aan de jachthouders met een jachtakte. Wanneer de ontheffing (directe) schadebestrijding betreft, schrijft de FBE de machtiging rechtstreeks door aan grondgebruikers. Provincies nemen per ontheffing regels en voorschriften op in het besluit tot het verlenen daarvan. Deze regels en voorwaarden verschillen per ontheffing en tussen provincies.

Verschillen tussen provincies

Het verschilt per provincie:

- voor welke diersoorten er provinciale ontheffingen zijn verleend. Een overzicht hiervan voor de drie onderzochte provincies is opgenomen in tabel 13 van bijlage I;
- aan welke voorschriften, voorwaarden en regels voldaan moet worden voor en bij het gebruik van de vrijstelling.

Ter illustratie van de verschillen tussen provinciale ontheffingen is in het onderstaande kader een voorbeeld opgenomen voor de grauwe gans. De verschillen tussen voorschriften in deze ontheffingen zijn opgenomen in tabel 1.

Tekstkader 3. Verschillen provinciale ontheffingen grauwe gans (zie ook bijlage I, tabel 14)

- De ontheffing geldt in Friesland en Noord-Holland alleen in de zomer, terwijl de ontheffing in Limburg alleen in de winter geldt. Dit komt waarschijnlijk doordat de provinciale vrijstelling in Friesland beperkt is tot de winterperiode en er in Limburg geen provinciale vrijstelling is voor het doden van grauwe ganzen. In Noord-Holland was de provinciale ontheffing afgegeven voordat de grauwe gans provinciaal werd vrijgesteld.
- In Limburg en Noord-Holland mag de ontheffing alleen gebruikt worden voor schadegevoelige gewassen en moeten er minimaal twee werende middelen zijn ingezet. In Friesland hoeven er geen werende middelen te zijn ingezet omdat deze voorwaarde adequate schadebestrijding van grauwe ganzen belemmert.
- De grootte van het gezelschap dat de ontheffing mag gebruiken verschilt per provincie. In Friesland mogen twee jachtaktehouders medegebruik maken van de ontheffing, in Noord-Holland mogen niet meer dan vijf geweerdgers worden ingezet en in Limburg geldt dat er per invallende groep maximaal twee grauwe ganzen mogen worden gedood, ongeacht het gezelschap. Deze beperkingen worden gesteld omdat het doel van de Limburgse ontheffing is om directe schade te bestrijden (en niet om de populatie te beheren).

Tabel 1. Voorwaarden en verplichtingen gebruik ontheffing voor schadebestrijding grauwe gans

Provincie	Friesland	Limburg	Noord- Holland
Naam ontheffing	Ontheffing overzomende grauwe ganzen	De 'beperkte ontheffing grauwe gans'	Ontheffing schadebestrijding zomerganzen'
Periode	1 maart tot 1 november	1 november tot en met 14 februari	1 maart tot 1 november
Tijdstip	Een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang	Een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang	Een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang
Voorwaarden	Geen beperkingen	De grondgebruiker dient voor schadegevoelige gewassen preventieve maatregelen genomen te hebben met ten minste een akoestisch en visueel verjaagmiddel	De grondgebruiker dient voor kwetsbare gewassen en buiten de weidevogelgebieden eerst minimaal twee werende middelen te hebben ingezet
Voorwaarden gezelschap	Van de in de ontheffing genoemde bevoegdheden mag mede gebruik worden gemaakt door ten hoogste twee jachtaktehouders	Per foeragerende of invallende groep mogen maximaal twee grauwe ganzen worden gedood ongeacht het gezelschap dat op het perceel aanwezig is	Per verjaagactie mogen per verjaagperceel niet meer dan vijf geweerdgers worden ingezet
Toegestane middelen om te doden	Hagelgeweer of kogelbuks	Geweren of jachtvogels	Geweel en hond
Overige toegestane middelen	Kunstmattige lokmiddelen mogen vanaf 1 april worden toegestaan	Geen lokmiddelen toegestaan	Geen lokmiddelen toegestaan
Melding gebruik ontheffing (vooraf)	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Ja
Registratie FRS (achteraf)	Binnen 24 uur	Binnen een jaar	Binnen een maand

2.2.3 Provinciale opdracht (voorheen aanwijzing)

Naast de vrijstellingen en ontheffingen kunnen Gedeputeerde Staten een opdracht geven aan (groepen) van personen om de stand van bepaalde diersoorten te beperken. Dit kan bijvoorbeeld een FBE, WBE maar ook een ander samenwerkingsverband zijn. De voorschriften en regels zijn opgenomen in de provinciale opdracht. De opdracht kan om verschillende redenen worden ingezet. Bijvoorbeeld om aangereden wilde dieren uit hun lijden te verlossen of om niet-inheemse diersoorten (exoten) te bestrijden. Per provinciale opdracht verschilt het aan welke (groepen) van personen deze is verleend.

Verschillen tussen provincies

Het verschilt per provincie:

- voor welke diersoorten er provinciale opdrachten zijn verleend;
- aan welke voorschriften, voorwaarden en regels voldaan moet worden bij het uitvoeren van de opdracht.

In vergelijking met vrijstellingen en ontheffingen bevatten provinciale opdrachten relatief minder regels en voorschriften, waardoor deze beperkt verschillen tussen provincies. Ter illustratie zijn in tekstkader 4 voor een opdracht enkele verschillen beschreven.

Tekstkader 4. Verschillen provinciale opdrachten Nijlgans

- In Friesland is aan alle jagers de opdracht gegeven om de stand van de nijlgans te beperken op gronden waarvan zij jachthouder zijn. In Limburg is aan alle houders van een geldige jachtakte of valkeniersakte de opdracht gegeven om de nijlgans te vangen en/te doden op grond waarvan zij toestemming hebben gekregen van een grondgebruiker. In Noord-Holland zijn geen opdrachten verleend ten aanzien van de Nijlgans.
- In Friesland mag de opdracht voor de nijlgans alleen met een hagelgeweer en kogelbuks worden uitgevoerd terwijl in Limburg alle wettelijk toegestane middelen mogen worden gebruikt inclusief geweer en jachtvogel.

2.3 Tegemoetkoming schade grondgebruikers

Grondgebruikers (agrariërs) kunnen op basis van de Wnb in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in schade¹² die is veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende vogels of zoogdieren. Hierbij is belangrijk welke mogelijkheden de grondgebruiker heeft om deze schade te voorkomen of te bestrijden. De regelgever gaat ervan uit dat een grondgebruiker genoeg mogelijkheden heeft om de schade te voorkomen of te beperken wanneer de schade is veroorzaakt door een diersoort waarvoor:

- een landelijke of provinciale vrijstelling of opdracht geldt;
- de jacht kan worden geopend¹³;
- een ontheffing is verleend waarbij geen bepalingen zijn opgenomen die schadebestrijding in de weg staan.

Grondgebruikers komen in de bovenstaande gevallen niet in aanmerking voor een tegemoetkoming voor schade. Een grondgebruiker kan in de overige gevallen (onder bepaalde voorwaarden) in aanmerking komen voor een schadevergoeding maar alleen als preventieve maatregelen¹⁴ de schade niet konden voorkomen.

¹² Schade aan bedrijfsmatig geteelde landbouwgewassen of gehouden landbouwhuisdieren.

¹³ Met uitzondering van de wilde eend buiten de periode waarop de jacht op deze diersoort is geopend.

De aanvraag voor een tegemoetkoming moet bij BIJ12¹⁵ worden ingediend, die de aanvraag toetst aan de beleidsregels. Daarnaast moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan door de jager:

- Uiterlijk op de dag dat schade is geconstateerd moet deze een ontheffing bij de FBE of provincie aanvragen voor het doden van de schadeveroorzakende dieren.¹⁶
- BIJ12 toetst of adequaat gebruik is gemaakt van de verleende ontheffing. Minimaal op twee verschillende dagen per week moet schade worden bestreden door middel van afschot van enkele van de schadeveroorzakende dieren. Deze acties tellen alleen mee op, of in een buffer van 200 meter rond het schadeperceel. Bij schade door hoefdieren geldt een buffer van 500 meter rond het schadeperceel.
- Alle bejaagacties moeten geregistreerd worden op datum van uitvoering. Ook afschotpogingen waarbij geen dieren zijn gedood, tellen mee en moeten worden geregistreerd.

2.4 Jacht

Voor vijf aangewezen wildsoorten (haas, konijn, fazant, houtduif en wilde eend) stelt de Wnb de jachthouder verantwoordelijk om te streven naar een gezonde wildstand in zijn jachtveld en het voorkomen van schade door in zijn jachtveld aanwezige wildsoorten. Voor de wildsoorten is de jachthouder niet alleen verplicht om maatregelen te nemen omwille van populatiebeheer en schadebestrijding. Hij/zij is ook verplicht om beschermingsmaatregelen te nemen om de wildpopulatie op peil te houden wanneer deze te laag is.

De voorwaarden, regels en voorschriften waar de jachthouder zich aan moet houden zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en de onderliggende regelgeving. Daarnaast geldt dat de uitoefening van jacht overeenkomstig moet zijn met het faunabeheerplan. Voor jacht geeft dit plan alleen de kaders voor het monitoren en registreren van de wildsoorten.

Voor het uitoefenen van jacht is onder andere landelijk vastgelegd:

- welke wildsoorten zijn aangewezen voor jacht;
- in welke periode de jacht per wildsoort is toegestaan;
- welke jachtmiddelen gebruikt mogen worden;
- dat het verboden is een geweer te gebruiken zonder geldige jachtake en dat het jachtveld een aaneengesloten oppervlakte moet hebben van ten minste 40 ha per jachthouder;
- dat gegevens over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, moeten worden doorgegeven aan de FBE.

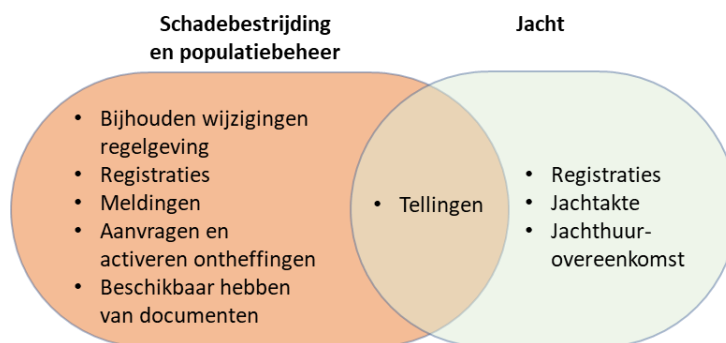
¹⁶ Dit is niet het geval als expliciet uit provinciaal beleid blijkt dat voor een bepaalde diersoort, periode of gebied geen ontheffing wordt afgegeven

3 De regeldruk van de jager

3.1 Stapeling van verplichtingen

De onderstaande figuur geeft een overzicht van de verplichtingen waar jagers aan moeten voldoen. De figuur maakt inzichtelijk dat de meeste verplichtingen van toepassing zijn op schadebestrijding en populatiebeheer en dat de administratieve verplichtingen voor jacht beperkt zijn. Het mag duidelijk zijn dat alle verplichtingen onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden omdat schadebestrijding en populatiebeheer niet mogelijk zijn zonder gediplomeerde jagers (en de verplichtingen die aan deze jachttakthehouder verbonden zijn).

Figuur 3. Een stapeling aan verplichtingen

In de onderstaande tabel is de jaarlijkse tijdbesteding samengevat die een individuele jager en het WBE-bestuur gemiddeld kwijt zijn aan de hierboven aangegeven verplichtingen. In de navolgende paragrafen zijn de verschillende verplichtingen verder toegelicht en is ingegaan op de knelpunten die jagers en WBE-bestuurders hierbij ervaren.

Tabel 2. Totale regeldruk WBE-besturen en jagers in uren per jaar

Verplichtingen (zie paragraaf)		Jager	Sub-totaal	WBE-bestuur	Sub-totaal
Schadebestrijding en populatiebeheer	Bijhouden wijzigingen regelgeving (3.2.1)	6,5 uur	20 uur	80 uur	110 uur
	Registraties (3.2.2)	6,5 uur		n.v.t.	
	Meldingen (3.2.3)	5,5 uur		n.v.t.	
	Aanvragen en activeren ontheffingen (3.2.4)	1,5 uur		30 uur	
	Beschikbaar hebben van documenten (3.2.5)	n.v.t.		n.v.t.	
	Tellingen (3.3.1)	16 uur		90 uur	
Jacht	Registraties (3.4.1)	0,5 uur	2,5 uur	n.v.t.	
	Jachtake en kluiscontrole (3.4.2)	2 uur		n.v.t.	
	Jachthuurovereenkomst (3.4.3)	n.v.t.		n.v.t.	
Totaal		38,5 uur		200 uur	

* Bij schadebestrijding en populatiebeheer moet ook worden voldaan aan alle eisen die gelden voor jacht.

3.2 Schadebestrijding en populatiebeheer

3.2.1 Bijhouden wijzigingen regelgeving

Wildbeheereenheden en individuele jagers zijn verplicht om op de hoogte te blijven van veranderingen van de wet- en regelgeving. Hierbij lopen jagers en WBE-besturen tegen de volgende knelpunten aan:

- (1) Jagers moeten rekening houden met een grote aantal regels. Er zijn namelijk verschillende ontheffingen en vrijstellingen met ieder specifieke voorwaarden, voorschriften en regels.
- (2) De regels veranderen vaak. Er worden regelmatig nieuwe ontheffingen verleend en hoofdstukken toegevoegd aan faunabeheerplannen. Dit komt onder meer door bezwaar- en beroepsprocedures die lopen tegen faunabeheerplannen en ontheffingen.
- (3) De regels bevatten gedetailleerde voorschriften. Zo komt het geregeld voor dat ontheffingen en vrijstellingen die betrekking hebben op dezelfde diersoort (bijvoorbeeld grauwe ganzen) verschillende regels voorschrijven. Het gaat dan bijvoorbeeld om het tijdstip, lokmiddelen of het aantal meters dat een jager van de diersoort af mag zitten.
- (4) WBE's koppelen commentaar en feedback terug op het conceptfaunabeheerplan maar het is vervolgens onduidelijk wat de FBE hiermee doet. Ook is het onduidelijk welke inspraak andere partijen hebben gehad.

Regeldruk

In de praktijk houdt de WBE-secretaris wijzigingen bij, bijvoorbeeld door nieuwsbrieven en updates van de FBE en de nieuwsbrief van de Jagersvereniging. De WBE-secretaris geeft wijzigingen (mondeling, mail of nieuwsbrieven) door aan hun leden. Ook geven zij ongeveer eens per zes jaar commentaar op het concept faunabeheerplan.

Gemiddeld zijn WBE-besturen 1,5 uur per week kwijt aan het bijhouden van de wet- en regelgeving en het informeren van hun leden. Jagers besteden gemiddeld 6,5 uur per jaar aan het bijhouden en eigen maken van wet- en regelgeving.

Door de complexiteit van de regelgeving en diversiteit van de voorschriften is de kans op fouten groot. Jagers geven aan om deze reden de regels (nog eens) extra te checken. Wanneer zij namelijk een fout maken dan staan hier zware sancties op (waaronder in-trekking van de jachtakte). Om deze reden ervaren jagers de regeldruk als zwaar.

Tabel 3. Regeldruk bijhouden wijzigingen wet- en regelgeving

Doelgroep	Handeling	Gemiddelde tijdbesteding
Bestuur WBE ¹⁷	Bijhouden wet- en regelgeving en informeren leden. Gaat om het verzamelen, samenvatten, versturen en beantwoorden van vragen. Gemiddeld 1,5 uur/week.	80 uur per jaar
Jager	Doornemen wijzigingen wet- en regelgeving op basis van verstrekte informatie WBE, FBE, jagersvereniging e.a.. Ongeveer half uur/maand, soms meer.	6,5 uur per jaar

3.2.2 Registraties

Jagers zijn verplicht om gegevens aan de FBE te verstrekken over het aantal dieren dat zij hebben geschoten. Daarnaast zijn jagers, in verband met het aantonen van adequaat

¹⁷ Bij de meeste WBE's verzorgt de secretaris deze activiteit.

gebruik van ontheffingen, verplicht¹⁸ om de geleverde inspanningen te registreren. Deze registraties gebeuren in het Faunaregistratie systeem (FRS)¹⁹.

De frequentie van registreren is afhankelijk van de provincie, diersoort en de ontheffing of vrijstelling (zie bijlage I, tabel 15). In Friesland geldt bijvoorbeeld dat het afschot van winterganzen binnen 24 uur geregistreerd moet zijn, zodat de beheerdoelstelling goed is te monitoren. In Noord-Holland moet dit binnen één maand zijn geregistreerd, tenzij er sprake is van een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade, dan moet elke inspanning en elk resultaat binnen twee weken geregistreerd zijn.

Jagers lopen bij de registratie aan tegen het volgende knelpunt:

- (5) Het registratiesysteem FRS is complex en het kost onnodig veel tijd om gegevens te registreren, dit komt onder meer doordat het systeem:
 - gebruiksonvriendelijk en niet intuïtief in het gebruik is;
 - nut en noodzaak van in te vullen gegevens niet duidelijk aangeeft;
 - vaak onaangekondigde softwarewijzigingen doorvoert;
 - er op een hoog detailniveau moet worden geregistreerd.

Regeldruk

Een voorbeeld van hoe het registratieproces verloopt is opgenomen in tekstkader 5. De benodigde tijd voor een registratie hangt af van de ervaring van de jachthouder. Het registreren van één maatregel, op één dag, op één perceel kost gemiddeld vier minuten (exclusief inloggen).

De bestede tijd aan registreren loopt op naarmate de jager meer maatregelen moeten registreren. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een jager maatregelen uitvoert voor een boer die in aanmerking wil komen voor een schadetegemoetkoming. In dat geval moeten er per schadeperceel wekelijks twee tot drie verjaagacties worden uitgevoerd en geregistreerd. In de praktijk betekent dit dat wanneer vijf grondgebruikers op hetzelfde moment schade oplopen, een jager bij alle vijf de boeren twee tot drie keer per week een verjaagactie moet inzetten en iedere week zo'n 15 maatregelen moet invoeren.

Jagers met een hogere leeftijd kunnen vaak niet zelfstandig voldoen aan de registratieplichten omdat zij beperkt ervaring hebben met dit soort digitale registratiesystemen. Zij doen daarvoor vaak een beroep op collega jagers. In tabel 4 is de tijdsbesteding opgenomen die jagers gemiddeld besteden aan registreren in FRS in het kader van populatiebeheer en schadebestrijding.

Tabel 4. Regeldruk registreren maatregelen

Doelgroep	Handeling	Gemiddelde tijdsbesteding
Jager	Registreren van in het veld uitgevoerde maatregelen voor schadebestrijding en populatiebeheer (zoals verjaging, geschoten dieren etc.) in FRS. De tijdsbesteding is gemiddeld 20 minuten per week. Een jager is gemiddeld 20 weken actief met schadebestrijding.	6,5 uur per jaar

¹⁸ Deze verplichting geldt voor perceelsgebonden machtigingen, bij algemene ontheffingen is dit facultatief.

¹⁹ 11 provincies maken gebruik van FRS, Zuid-Holland maakt gebruik van registratiesysteem 'Dora'.

Tekstkader 5. Voorbeeld met stappen in FRS per registratie

Registratie 'Machtiging algemene of perceelsgebonden ontheffing (maatregel)'

1. Inloggen FRS
2. Selecteer 'Melden Maatregelen'

Per dag

3. Voer de datum van uitgevoerde maatregel in
4. Klik op 'Maatregelen melden'
5. Voeg de locaties toe waar maatregelen zijn uitgevoerd met 'markeerpunten' op de kaart
6. Sla de markeerpunten op

Per locatie

7. Selecteer een markeerpunt
8. Selecteer de maatregel die geregistreerd moet worden
9. Selecteer het type maatregel
10. Vink aan als er geen resultaat was
11. Vul in tussen welke tijd de maatregel is uitgevoerd
12. Vul het aantal jagers in
13. Vul per diersoort de gegevens in

3.2.3 Meldingen

Verschillende provinciale ontheffingen²⁰ verplichten de jager het gebruik ervan vooraf te melden bij een toezichthoudende instantie. Met deze melding weet de toezichthouder waar jagers actief zijn en waar eventueel toezicht kan plaatsvinden.

In Noord-Holland geldt deze verplichting voor bijna alle ontheffingen. Ook moet in Noord-Holland het eerste gebruik van een provinciale vrijstelling worden gemeld. In Friesland en Limburg melden jagers het gebruik van ontheffingen beperkt (bij gebruik van kunstlicht). In bijlage I zijn meer verschillen opgenomen, zie hiervoor tabel 16.

Jagers lopen bij het melden aan tegen het volgende knelpunt:

- (6) De verplichting om aan het begin van de week te melden, belemmert de flexibiliteit om populatiebeheer en schadebestrijding uit te voeren. Ook wordt deze verplichting als zeer betuttelend ervaren en zien jagers nut en noodzaak van deze administratieve verplichting niet in. Ook geldt hier dat jagers door een fout in de administratie hun jachtakte kunnen kwijtraken.

Regeldruk

De tijd die een jager kwijt is aan een melding hangt af van de aan te leveren gegevens en de wijze waarop de melding moet worden gedaan. In Noord-Holland moet een jager wekelijks een melding doen via een webformulier. Dit kost gemiddeld acht minuten.

In de andere provincies hoeven jagers voor een beperkter aantal ontheffingen een melding te doen via e-mail of een telefoontje, dit kost gemiddeld vier minuten. In de onderstaande tabel is de gemiddelde tijdsbesteding per jaar opgenomen.

²⁰ In Noord-Holland geldt dit ook voor de provinciale vrijstelling.

Tabel 5. Regeldruk registreren maatregelen

Doelgroep	Handeling	Gemiddelde tijdbesteding
Jachthouder (Noord-Holland)	De gebruiker van de ontheffing moet wekelijks melden op de site van de handhavende instantie (RUD). Dit kost acht minuten en wordt gemiddeld 40 weken gedaan.	5,5 uur per jaar
Jachthouder (andere provincies)	De gebruiker van de ontheffing moet gebruik melden via e-mail of telefoon bij een toezichthouder. Dit kost gemiddeld drie minuten en 10 keer per jaar gedaan.	0,5 uur per jaar

3.2.4 Aanvragen en activeren ontheffingen

Provinciale ontheffingen worden door de provincie²¹ verleend en komen stapsgewijs terecht bij jachthouders en grondgebruikers. De wijze waarop de procedure hiervoor verloopt is samengevat in tekstkader 6.

Jagers ervaren de volgende knelpunten bij het aanvragen en activeren van ontheffingen:

- (7) Ontheffingen die niet zijn gewijzigd moeten vaak toch jaarlijks opnieuw in FRS worden geactiveerd. Dit vergt onnodige handelingen en oplettendheid van jagers.
- (8) Het bureaucratische proces van het aanvragen van een tegemoetkoming in schade ontmoedigt boeren om schade te melden en te claimen. Boeren moeten dan namelijk diverse (aanvraag)formulieren invullen en hebben de verplichting werende maatregelen te (laten) nemen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het wekelijks (laten) uitvoeren van 2 á 3 verjaagacties en registreren hiervan in FRS-.

Door niet melden van schade kan ook geen gebruik worden gemaakt van ontheffingen, komen deze te vervallen of is er onvoldoende motivering om ontheffingen aan te vragen.

Regeldruk

De WBE verzoekt de FBE om een ontheffing door te schrijven en wijst ontheffingen via een machtiging toe aan jagers met een jachtveld. Jachthouders activeren deze ontheffingen in FRS en machtigen deze eventueel door aan actieve jagers in hun jachtveld. Wanneer het perceelsgebonden ontheffingen betreft, moet het perceel altijd worden ingetekend. De tijdbesteding voor deze stappen is opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel 6. Regeldruk aanvragen en activeren ontheffingen

Doelgroep	Handeling	Gemiddelde tijdbesteding
WBE	Aanvragen ontheffingen en toewijzen ontheffingen aan jachthouders. Dit kost gemiddeld per ontheffing twee uur (incl. vijf minuten voor activeren jachthouders). Gemiddeld doorloopt een WBE dit proces voor 15 ontheffingen of verlengingen per jaar.	30 uur per jaar
Jachthouders	Activeren ontheffingen in FRS. Het kost gemiddeld vijf minuten om de ontheffingen te activeren. Er is van uitgegaan dat gemiddeld 20 keer moet worden geactiveerd.	1,5 uur per jaar

²¹ Wet natuurbescherming artikel 3.3 lid 1

Tekstkader 6. Procedure voor het aanvragen en gebruiken van ontheffingen

Aanvragen ontheffingen

1. Een FBE onderzoekt de relatie tussen de (aan te vragen) ontheffing en het beperken van schade en vat de bewijsvoering voor de noodzaak van een ontheffing samen in een faunabeheerplan.
2. De FBE vraagt vervolgens (op basis van het faunabeheerplan) een ontheffing aan bij de provincie met nadere specifieke onderbouwing en motivatie.
3. De provincie verleent ontheffingen aan de FBE.

In het geval van een algemene ontheffing

4. De WBE vraagt aan bij de FBE om de ontheffing door te schrijven.
5. De FBE machtigt de WBE om de ontheffing toe te wijzen aan jachtaktehouders met een jachtveld.
6. De WBE wijst via een machtiging ontheffingen toe aan jachtaktehouders met een jachtveld.
7. Jachtaktehouders activeren de ontheffing in FRS en machtigen deze eventueel door naar actieve jagers in hun jachtveld.

In het geval van een perceelsgebonden ontheffing

4. Vraagt de grondgebruiker (vaak samen met de uitvoerder/jachthouder) in FRS een perceelsgebonden machtiging aan.
5. Ontvangt de uitvoerder/jachthouder via FRS een melding dat gebruik gemaakt kan worden van de ontheffing.

In het geval van een ontheffing voor grofwild (populatiebeheer met merken)

4. De WBE-secretaris vraagt de ontheffing voor grofwild aan en motiveert waar en waarom beheer moet plaatsvinden.
5. WBE-secretaris verdeelt vervolgens loodjes binnen deze gebieden onder jagers en machtigt de jachthouder in FRS.

3.2.5 Beschikbaar hebben van documenten

Voor het uitoefenen van vrijstellingen, ontheffingen en opdrachten is toestemming van de grondgebruiker nodig. Deze toestemming mag aan derden worden doorgegeven en wordt behoudens schriftelijke opzegging stilzwijgend steeds met een jaar verlengd. Jagers zijn verplicht om grondgebruikersverklaringen bij controle aan te tonen bij handhavers. Dit betekent dat een jager met in zijn jachtgebied 30 grondgebruikers altijd 30 grondgebruikersovereenkomsten bij zich dient te hebben. Hij weet immers niet vooraf waar hij actief zal zijn. Daarnaast moet hij zijn jachtakte bij zich hebben. Ook moet hij de ontheffingen en machtigingen kunnen aantonen, maar dit mag ook digitaal.

Jagers ervaren hierbij het volgende knelpunt:

- (9) Zij ervaren het als belemmerend dat zij altijd de originele versies van de grondgebruikersovereenkomsten, jachtakte en ontheffingen bij zich moeten hebben. Dit leidt ertoe dat een groot aantal documenten moeten worden geprint en dat ze deze stapel documenten altijd bij zich moeten hebben.

Regeldruk

Jachthouders gaan periodiek langs bij de grondgebruikers in hun jachtveld om de grondgebruikersverklaringen te laten ondertekenen. Dat is onderdeel van de relatie die de jager met de grondgebruiker onderhoudt. De tijd die een jachthouder daaraan besteedt wordt om deze reden door jagers niet ervaren als regeldruk.

Het feit dat alle documenten fysiek aanwezig moeten zijn kost beperkt tijd, maar dit wordt wel als belastend ervaren. Ook hier speelt, net als bij de regelgeving (zie 3.2.1), dat door de vele voorschriften en complexiteit van de regels het risico op (onbedoelde) fouten groot is.

3.3 Overlap schadebestrijding, populatiebeheer en jacht

3.3.1 Tellingen

De Wet natuurbescherming (art. 3.12 lid 5) bepaalt dat het faunabeheerplan is onderbouwd met trendtellingen van populaties van in het wild levende dieren in het gebied. Een deel van deze telling legt de FBE bij de WBE's. Zij organiseren²² hiervoor ieder jaar verschillende teldagen voor trendtellingen en tellingen van individuele diersoorten.

De trendtelling (wildsoorten) en voorjaarstelling (wildsoorten) zijn landelijk. Het aantal tellingen verschilt per provincie en per WBE. Verschillen ontstaan door verschillende tellingen (van diersoorten), andere data en tijdstippen (bijv. avond- en een ochtendtelling) en of er een onafhankelijke teller bij moet zijn.

Tijdens de telling verzorgt iedere jachthouder zijn eigen gebied, vaak samen met één of meerdere tellers. De tellers houden de waarnemingen bij op een telformulier. De jachthouder vult de som van de telformulieren in op een formulier per jachtveld en levert deze aan bij de faunacommissaris van de WBE. De faunacommissaris verwerkt de individuele resultaten vervolgens in FRS.

Jagers en WBE's lopen tegen de volgende knelpunten aan bij tellingen:

- (10) Het kost WBE-besturen tijd en moeite om tellingen te organiseren. Het gaat dan om het plannen van het telmoment, het motiveren van vrijwilligers, het toelichten van de telmethodes en vervolgens verzamelen en invoeren van de gegevens.
- (11) De werkwijze om telresultaten in FRS over te nemen is niet efficiënt en kost WBE-secretarissen daarom onnodig veel tijd. Alleen WBE-secretarissen kunnen telgegevens in FRS invoeren en moeten deze handmatig in FRS overzetten.

Regeldruk

Gemiddeld organiseert een WBE vier tellingen per jaar. Een individuele teller neemt gemiddeld deel aan drie tellingen per jaar en besteedt daar drie dagdelen aan (12 uur). Jachthouders zijn daarnaast tijd kwijt aan het verwerken van het resultaat van het jachtveld. Dit is gemiddeld een uur extra per telling.

De meeste jachthouders hebben geen moeite met het uitvoeren van de tellingen, zoals deze nu zijn georganiseerd. Zij beseffen zich dat een transparante telling noodzakelijk is voor een goed soorten- en populatiebeheer. De onderstaande tabel geeft de gekwantificeerde regeldruk weer als gevolg van deelname aan en het organiseren van tellingen.

Tabel 7. Regeldruk per telling (dagdeel)

Doelgroep	Handeling	Gemiddelde tijdbesteding
WBE-bestuur	Organiseren tellingen en verwerken resultaten daarvan in FRS. De organisatie kost per telling 20 uur en gemiddeld worden vier tellingen per jaar georganiseerd.	80 uur per jaar
Individuele teller	Observeren en tellen, drie uur per telling	12 uur per jaar
Jachthouder	Observeren, tellen en verwerken resultaat van het jachtveld, vier uur per telling	16 uur per jaar

²² In de faunabeheerplannen van Limburg is opgenomen dat jachtveldhouders verplicht zijn om deel te nemen aan de tellingen. In de andere geselecteerde provincies is deze verplichting niet opgenomen in de faunabeheerplannen.

3.4 Jacht

3.4.1 Registraties

Jagers zijn voor de wildsoorten verplicht om gegevens over het aantal geschoten dieren te verstrekken aan de FBE. Dit gebeurt in hetzelfde registratiesysteem FRS dat ook wordt gebruikt voor de registraties van schadebestrijding en populatiebeheer (zie 3.2.2).

Het registratieproces verloopt landelijk uniform en is omschreven in tekstkader 7. Het enige verschil dat tussen provincies bestaat is het tijdsframe waarbinnen de registratie moet gebeuren. In Noord-Holland moet dit binnen een maand na het moment van jagen, terwijl dit in Limburg en Friesland voor het einde van het jachtseizoen moet gebeuren.

Regeldruk

Jagers ervaren geen regeldruk als gevolg van deze registratie en de meeste jagers houden een dergelijke registratie ook voor zichzelf bij. De tijdsbesteding is bovendien beperkt, voor de volledigheid is deze opgenomen in tabel 8.

Tabel 8. Regeldruk registreren afschot jacht

Doelgroep	Handeling	Gemiddelde tijdsbesteding
Jachthouder	Verzamelen en registreren afschot gegevens.	0,5 uur per jaar

Tekstkader 7. Procedure registreren wildsoorten jachtseizoen

1. Inloggen FRS
2. Selecteer 'Melden' Afschot jacht en vrijstelling'
3. Voer de datum van het afschot in
4. Selecteer jachtveld
5. Pas eventueel de locatie aan
6. Vul het afschot per diersoort in

3.4.2 Jachtakte

De jachtakte geldt van 1 april tot 1 april van het daaropvolgende kalenderjaar.²³ Jachtaktehouders moeten daarom jaarlijks hun jachtakte verlengen. Ook controleert de politie onaangekondigd of wapens en munitie correct zijn opgeborgen (iedereen minimaal eens per drie jaar)²⁴. Jagers ervaren hierbij het volgende knelpunt:

- (12) Jagers zijn jaarlijks tijd kwijt aan het verlengen van hun jachtakte. Zij betwijfelen echter in hoeverre het jaarlijks herhalen van de huidige procedure bijdraagt aan het waarborgen van de veiligheid en openbare orde.

Regeldruk

Ter voorbereiding van het verlengen van de jachtakte moet de jachtaktehouder een afspraak bij de politie maken en een aantal formulieren (handmatig) invullen. Ook als er niets wijzigt ten opzichte van vorig jaar moeten jagers dezelfde formulieren weer invullen en overleggen. Vervolgens gaat de jager naar het politiebureau waar een kort gesprek met een politieambtenaar wordt gevoerd. Per provincie verschilt de wijze waarop deze

²³ Artikel 3.21 lid 1 Besluit natuurbescherming

²⁴ Artikel 9.1 Circulaire Wapens en Munitie 2018

afpraak wordt gemaakt. Ook verschilt het per politie-eenheid welke formulieren als bijlage moeten worden toegevoegd. Naast het verlengen van de jachtakte moet de jachtaktehouder gemiddeld eens per drie jaar een politieambtenaar ontvangen voor de thuiscontrole. In de onderstaande tabel is de gemiddelde tijdbesteding voor deze handelingen opgenomen.

Tabel 9. Regeldruk verlenging jachtakte en toezicht

Doelgroep	Handeling	Gemiddelde tijdbesteding	Kosten
Jachtaktehouder	Aanvragen verlenging jachtakte - Afspraak maken bij de politie - Invullen formulieren - Gesprek op politiebureau	2,0 uur per jaar	€ 30
Jachtaktehouder	Onaangekondigd bezoek ontvangen van de politie voor de thuiscontrole	0,5 uur per drie jaar	n.v.t.

3.4.3 Jachthuurovereenkomst

Jagers kunnen het jachtrecht huren van een of meerdere grondeigenaren (art. 3.23 Wnb). Deze jachthuurovereenkomst is minimaal 6 jaar en maximaal 12 jaar geldig. Ook kan in de jachthuurovereenkomst schadebestrijding en populatiebeheer worden geregeld. In de huurovereenkomst is de looptijd van de overeenkomst en de tegenprestatie vastgelegd.

Regeldruk

Jachthouders moeten minimaal eens in de 12 jaar en maximaal eens in de 6 jaar langs bij de grondeigenaar voor het sluiten van de jachthuurovereenkomst. Dat is onderdeel van de relatie die de jager met de grondgebruiker onderhoudt. De tijd die een jachthouder daaraan besteedt, wordt om deze reden door jagers niet ervaren als regeldruk en daarom niet gekwantificeerd.

4 Knelpunten en oplossingen

4.1 Knelpunten

Jagers en bestuursleden van de WBE's die actief bezig zijn met het naleven van de regelgeving besteden hieraan veel tijd. Zo is een jachthouder met een jachtakte 38,5 uur per jaar bezig om te voldoen aan alle administratieve voorschriften en procedures. De overige jachtaktehouders besteden gemiddeld twee uur per jaar aan het verlengen van de jachtakte en de kluiscontrole. Een WBE besteedt gemiddeld 200 uur per jaar.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat in totaal 417 FTE per jaar hieraan wordt besteed. Dit is exclusief de tijd van de jager in het veld (bijvoorbeeld voor het doen van verjagingsmaatregelen) en de tijd van boeren voor het aanvragen van schadevergoeding.

Tabel 10. Berekening tijdsbesteding wettelijke verplichtingen in FTE's per jaar

Doelgroep	Aantal in Nederland	Gemiddelde tijdsbesteding	FTE per jaar (1.759 uur)
Jagers	17.000 (jachthouders met een jachtakte) ²⁵	38,5 uur per jaar	372 FTE
	10.000 (overige jachtaktehouders)	2 uur per jaar	11 FTE
WBE	300	200 uur per jaar	34 FTE
Totaal			417 FTE

Naast de tijdsbestedingen hebben jagers en WBE's aangegeven welke knelpunten zij in de praktijk ervaren. In totaal zijn 12 knelpunten geïdentificeerd en als volgt gerubriceerd:

1. Complexe regelgeving (nrs. 1, 2, 3 en 4)

De regelgeving voor het uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer is erg complex. De complexiteit van de regelgeving wordt veroorzaakt door de vele verschillende regimes die ieder hun eigen voorwaarden en regels kennen. Zo zijn er in Noord-Holland bijvoorbeeld al 10 verschillende ontheffingen en is er een vrijstelling voor ganzen. Per regime kan het verschillen of het gebruik van de vrijstelling/ontheffing vooraf gemeld moet worden, welke middelen zijn toegestaan, in welke periode het gebruik is toegestaan en op welk tijdstip er gebruik van gemaakt mag worden.

2. Ingewikkelde registratie van genomen maatregelen (nrs. 5, 7 en 11)

Een groot deel van de jagers ervaart het digitale systeem (FRS) waarin zij genomen maatregelen (zoals afschot) moeten registreren als gebruiksonvriendelijk en niet intuïtief. Voor het registreren van iedere maatregel moeten zij een apart en complex registratieproces via verschillende invulschermen doorlopen. Dit maakt registreren in FRS tijdrovend en bovendien is de kans op het maken van fouten groot.

3. Lasten voor jagers bij aantonen adequaat gebruik ontheffingen (nr 8)

In de praktijk zijn jagers een belangrijk deel van hun tijd kwijt aan het registreren van maatregelen namens grondgebruikers die in aanmerking willen komen voor een

²⁵ Uit het onderzoek naar de economische waarde van CLM blijkt dat er 27.000 jachtaktehouders zijn, waarvan 64,4% zich bezighoudt met ontheffingen en grondgebruikersverklaringen. Wij zijn er op basis van deze gegevens vanuit gegaan dat de berekende regeldruk representatief is voor ongeveer $64,4\% \times 27.000 = 17.000$ 'actieve jachthouders'.

tegemoetkoming in schade. Dit komt doordat de voorwaarden van BIJ12 in combinatie met de werking van FRS leiden tot een stapeling van registraties. Jagers moeten dan twee tot drie verjaagacties per schadeperceel uitvoeren en moeten het resultaat per perceel en per soort registreren. Tevens moeten zij registreren wanneer er geen afschot is geweest. In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat wanneer vijf grondgebruikers op hetzelfde moment schade oplopen, een jager bij alle vijf boeren twee tot drie keer per week een verjaagactie moet inzetten en iedere week zo'n 15 maatregelen moet invoeren.

4. Overige knelpunten (nrs. 6, 9, 10 en 12)

Dit knelpunt is gekoppeld aan verplichtingen die in tijdsbesteding beperkt zijn maar wel voor vereenvoudiging in aanmerking komen. Het gaat dan onder meer om het doen van meldingen voordat een jager het veld in gaat, het bij zich moeten hebben van originele documenten, het organiseren van tellingen en het verlengen van de jachtakte.

Voor alle knelpunten is bij de respondenten nagegaan welke oplossingen mogelijk zijn. Voor de eerste drie knelpunten zijn deze oplossingen verder uitgewerkt in een innovatielab, georganiseerd met alle relevante stakeholders. In bijlage II is een tabel met de deelnemers aan dit innovatielab opgenomen. Voor de overige knelpunten zijn oplossingsrichtingen uitgewerkt op basis van suggesties uit de interviews.

4.2 Complexe regelgeving

4.2.1 Ontwikkel landelijke beheerplannen per diersoort

De uitvoering van de Wnb ligt voor de beheer- en schadebestrijdingsregimes bij de provincies. De provinciegrenzen zijn historisch ontstaan en houden geen rekening met de verschillende biotopen in Nederland. Doordat er geen of maar beperkt afstemming is tussen provincies, is het huidige complex aan provinciale regels en verplichtingen ontstaan. Buiten dat jachthouders met jachtvelden in verschillende provincies last hebben van verschillen, ontstaat er ook verwarring over wat wel en niet is toegestaan. Bovendien zijn de verschillen gekoppeld aan de provinciale grenzen, het zou logischer zijn om regels te stellen per biotoop of natuurlijke grenzen van (leef)gebieden.

Een landelijk beheerplan per diersoort heeft als voordeel dat voor Nederland de monitoring en instandhouding van een soort plaatsvindt. Omdat dit gekoppeld is aan biotopen (bijvoorbeeld uitwaarden, weidegebieden etc.) zijn per soort en biotoop maatregelen te nemen. Ook is beter rekening te houden met de effecten van overwinterende of trekkende soorten en internationale afspraken hierover (zoals het Europese beleid voor ganzen, AEWA).

Op basis van een dergelijk landelijk beheerplan kan worden bepaald met welk juridisch instrument (landelijke of provinciale vrijstelling, provinciale ontheffing of opdracht) schadebestrijding en populatiebeheer het beste is te organiseren. De voorwaarden voor de uitvoering zijn dan uiteraard geharmoniseerd. Eventueel kan een landelijk beheerplan voor een diersoort aanleiding zijn om die diersoort op de wildlijst te plaatsen en een jachtseizoen hiervoor vast te stellen. De FBE's blijven afhankelijk van het gekozen instrumentarium op provinciaal niveau verantwoordelijk voor de uitvoering²⁶.

Een pilot met landelijke beheerplannen kan worden georganiseerd door de gezamenlijke FBE's. Volgens de deelnemers aan het innovatielab zou gestart kunnen worden met een

²⁶ Dit geldt niet voor de jacht.

pilot voor een landelijk beheerplan. Als prioritaire diersoorten zijn genoemd het wild zwijn, de ree en de grauwe gans. In het kader van landelijk exotenbeleid is de Nijlgans als voorbeeld genoemd. Indien na een evaluatie de landelijke beheerplannen toegevoegde waarde hebben dan zou dit ook voor andere soorten kunnen worden doorgevoerd.

4.2.2 Duidelijke en uniforme regels

De diversiteit aan regels en voorschriften is ontstaan omdat na de implementatie van de Wnb iedere provincie zelfstandig aan de slag is gegaan. Een belangrijke oproep van alle stakeholders aan de provincies is om meer te gaan samenwerken. Eenduidigheid van regels en voorschriften zou hierbij het uitgangspunt moeten zijn. Dit betekent dat provincies hun vrijstellingen, ontheffingen en opdrachten uniformeren en alleen afwijken van deze standaard als daar een noodzakelijke (politieke of uitvoering technische) reden voor is. Door te uniformeren wordt ook duidelijk voor welke diersoorten iedere provincie maatregelen stelt. Voor deze diersoorten is dan beter na te gaan of die beter passen binnen het regiem van de landelijke vrijstellingslijst of het jachtregiem. Deze zijn voor jagers immers beter uitvoerbaar.

Andere genoemde voordelen van meer samenwerking en afstemming van de huidige provinciale regels zijn dat beter is aan te sluiten op het (inter)nationaal soortenbeleid, meer rekening kan worden gehouden met provincie-overstijgende biotopen en inzicht ontstaat in best practices op het gebied van effectieve schadebestrijding en populatiebeheer.

Een aandachtspunt bij dit verbetervoorstel is dat de provincies bij iedere regelgeving goed moeten nagaan welke verantwoordelijkheid bij de jager wordt neergelegd. Voorschriften voor schadebestrijding en populatiebeheer zijn nu namelijk erg gedetailleerd terwijl jagers zelf goed weten wat wel en niet werkt. Zo zouden de keuzes voor bestrijding en verjaging beter bij de jagers en boeren kunnen liggen.

Tekstkader 8. Out of the box idee

Landelijke nut en noodzaak toets

Een andere mogelijkheid om de provinciale regelgeving te uniformeren is het invoeren van een landelijke nut en noodzaak toets. Het idee hierbij is dat provincies hun regels voorleggen aan een onafhankelijke partij die toetst of de voorschriften nuttig en noodzakelijk zijn. Op deze manier wordt voorkomen dat onzinnige voorschriften worden opgesteld, maar ook dat de voorschriften uniformer en effectiever zijn.

4.2.3 Verstrek duidelijke informatie

Het is volgens de meeste jagers en WBE's duidelijk dat de complexiteit van de regels ontstaat doordat verschillende partijen met verschillende standpunten betrokken zijn bij het tot stand komen hiervan. En dat bezwaar en beroepsprocedures tot gevolg hebben dat allerlei aanvullende eisen worden gesteld. Als dit probleem niet fundamenteel is aan te pakken (zie de hiervoor genoemde oplossingen) dan zou de provincie de verantwoordelijkheid moeten nemen en duidelijker moeten communiceren welke regelgeving van toepassing is en welke verplichtingen daarvoor gelden.

Sommige FBE's verstrekken 'kalenders' met informatie die jagers kunnen raadplegen. Belangrijk aandachtspunt blijft dan nog wel de snelheid waarmee dit kan wijzigen. De deelnemers aan het innovatielab hadden daarom een duidelijke voorkeur voor het ontwikkelen van een (mobiele) website waarop deze informatie rechtstreeks te raadplegen is. Bij voorkeur gekoppeld aan gebiedsinformatie en het registratiesysteem FRS. Deze voorstellen zijn verder uitgewerkt in paragraaf 4.3.

Belangrijk aandachtspunt is bovendien dat alle deelnemers aangeven dat er bij het verduidelijken van de informatie voldoende aandacht moet zijn voor het taalgebruik. De

regels zijn over het algemeen juridisch geformuleerd en daardoor niet of moeilijk te begrijpen.

4.3 Ingewikkelde registratie

4.3.1 Transformeer FRS naar gebruiksvriendelijk systeem

Alle jagers, WBE's, FBE's en andere stakeholders zijn het eens dat er een duidelijke registratie moet zijn van de activiteiten die jagers uitvoeren. Dit kan eenvoudiger door de complexiteit van de regels aan te passen (zie aanbevelingen paragraaf 4.2) maar ook door het huidige FRS-systeem te verbeteren en meer te laten aansluiten bij de registratieverplichtingen en de activiteiten in het veld. Volgens de deelnemers is het FRS nu vooral data gestuurd en houdt het FRS onvoldoende rekening met de wijze waarop deze data wordt verzameld.

Tijdens het innovatielab en in de interviews zijn verschillende voorstellen gedaan om de applicatie te verbeteren. In de kern zijn die voorstellen erop gericht om beter aan te sluiten op de behoefte van de gebruiker en om de toegevoegde waarde van registreren te vergroten. Onder meer zijn genoemd:

- Inrichten vanuit de activiteiten van de jager en de melder van schade. Belangrijk hierbij is het intuïtief maken van de velden.
- Werken volgens het principe van slimme formulieren, waarbij velden die niet hoeven te worden ingevuld ook niet zichtbaar zijn.
- Een eenduidige registratie voor alle soorten. Dit voorkomt onnodig klikken en schermen doorlopen. Bovendien behoudt de gebruiker het overzicht.
- Direct registreren van wat geschoten is, hoe laat en waar (eventueel met foto voorzien van tijd en locatie).
- Overzicht van wat bejaagbaar is op welke locatie.
- Actueel overzicht van vergunningen, ontheffingen, maar ook van wijzigingen (real time).
- Optimaliseer het verwerken van de telgegevens in FRS (is nu handmatig invoeren van formulieren).
- Meer (management) informatie voor de gebruikers over aantallen dieren, trends en ontwikkelingen etc.
- Duidelijke Nederlandse taal en toelichtingen bij begrippen.

Uit de interviews en het innovatielab komt naar voren dat het verbeteren van FRS tijdsbesparing oplevert maar ook - volgens velen belangrijker - dat de kwaliteit van de data zal verbeteren. Dit met name omdat registreren toegevoegde waarde heeft voor de gebruikers zelf omdat zij daarmee ontwikkelingen en trends in het veld kunnen zien en hierop maatregelen kunnen nemen. FRS zou dan ook leuk moeten zijn om te gebruiken.

Alle partijen hebben wel de nodige kanttekeningen geplaatst bij het voorstel. Deze hebben we samengevat in de vorm van randvoorwaarden om deze oplossing te realiseren. In het onderstaande tekstkader zijn de belangrijkste samengevat.

Tekstkader 9. Randvoorwaarden verbeteren registratiesysteem

1. Het begint met DOEN. Er wordt al te lang gesproken over het vereenvoudigen van het systeem, maar tot op heden zijn er nog geen concrete stappen gezet om ook daadwerkelijk verbeteringen door te voeren.

2. Geen verdienmodel van maken. 11 licentiehouders bepalen het ontwerp en de werking, niet de softwareontwikkelaar. Dit waarborgt landelijke uniformiteit.
3. Gebruikers dienen betrokken te worden bij het ontwerp en de ontwikkeling. Afstemming dient gebaseerd te zijn op gebruikers vanuit (a) de jagers en (b) de overheid. Soms tegengestelde belangen die verenigd moeten worden. Zo kan de overheid de cijfers gebruiken voor beleidsonderbouwing, maar dit is geen doel voor jagers.
4. Hanteer dezelfde begrippen bij registraties en leg deze ook uit. Dit waarborgt landelijke uniformiteit, ook voor wat betreft de registratietermijnen.
5. Stel actuele informatie beschikbaar. Enerzijds over geldende regels per gebied en soort (wel eerst vereenvoudigen zie paragraaf 4.2). En anderzijds managementinformatie zoals aantallen afschot, resultaten van tellingen etc.
6. Hou rekening met privacy. Waar komen gegevens terecht? Wie kan een Wob-verzoek indienen? Wie is eigenaar van het systeem?

4.4 Aantonen adequaat gebruik ontheffingen

4.4.1 Vereenvoudig het melden van schade

De registratie van schade is onvolledig en schade van een beperkte omvang wordt nauwelijks gemeld. Dit wordt veroorzaakt doordat het melden bureaucratisch is maar ook omdat boeren denken dat alleen schade moet worden gemeld als zij in aanmerking willen komen voor een vergoeding.

Alle deelnemers vinden dit een groot probleem omdat het registreren van schade niet alleen belangrijk is voor de boeren zelf om in aanmerking te komen voor een schadevergoeding. Cruciaal is om inzicht te krijgen waar schade ontstaat. Deze informatie is nodig om de juiste beheersmaatregelen te kunnen nemen.

Het is daarom belangrijk om boeren goed te informeren over het belang van het registreren en hoe dat eenvoudig kan. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door het organiseren van landelijke zitdagen waarin zij meteen geholpen worden om accounts in SRS te maken en te koppelen. In de provincie Brabant zijn hier al goede ervaringen mee.

Volgens de deelnemers zou het nog beter zijn om iedereen te stimuleren (ook burgers) om schade en overlast te melden. Hiervoor is het belangrijk dat er geen bureaucratische drempels zijn om schade te melden. Voorgesteld is daarom dat er een informatiepunt moeten komen waar iedereen schade kan melden, zonder meteen een account te hoeven aanmaken. De melding zou kunnen bestaan uit: datum, plaats en schade. Een incentive om te melden zou kunnen zijn om de schade en verspreiding direct zichtbaar te maken.

Enkele deelnemers hebben aangegeven dat het ook goed zou zijn het huidige meldsysteem te evalueren vanuit het perspectief van de gebruiker. Waarbij ook aandacht is voor optimaliseren van het gebruik in het veld (met foto's van schade).

4.4.2 Begeleid boeren bij de totstandkoming van een ontvankelijke aanvraag

Boeren hebben moeite om tot een ontvankelijke aanvraag voor een schadetegemoetkoming te komen door de gedetailleerde administratieve eisen die hieraan worden gesteld. Zo moet de aanvraag binnen 24 uur plaatsvinden, zijn er specifieke eisen voor verjaging en kosten die ook betaald moeten worden als blijkt dat de aanvraag niet ontvankelijk is. In de huidige situatie focust het afhandelingsloket van BIJ12 zich op de controle van aanvragen van schadetegemoetkomingen, boeren ervaren hierbij weinig hulp.

Om het proces van aanvragen voor boeren te vereenvoudigen is voorgesteld om een contactpersoon aan te stellen bij het afhandelingsloket van BIJ12. Deze persoon helpt de aanvrager om tot een ontvankelijke aanvraag voor een schade tegemoetkoming te komen. Hierbij is het belangrijk dat deze hulp los staat van de controle van de aanvraag en toekenning van de schade.

Het zou volgens de deelnemers nog beter zijn als het aanvragen van een schadevergoeding kan verlopen via RVO.nl. Boeren weten RVO.nl als adviesportaal makkelijk te vinden omdat zij hier enkele bedrijfsrelevante registraties en meldingen doen. De inhoudelijke expertise van BIJ12 zou dan wel overgebracht moeten worden bij RVO.nl, zodat zij de aanvraag kunnen begeleiden. BIJ12 zou dan de onafhankelijke instantie bij de controle en toekenning van schadevergoedingen blijven. Op deze manier zijn ondersteuning en besluitvorming ook fysiek gescheiden.

4.4.3 Ga uit van vertrouwen bij preventieve maatregelen

Preventieve maatregelen zijn een voorwaarde bij het aanvragen van een tegemoetkoming in schade en zijn verplicht bij het gebruik van bepaalde ontheffingen of vrijstellingen. Boeren en jagers zijn veel tijd kwijt aan het uitvoeren en registreren van verplichte preventieve maatregelen. Bovendien zijn niet alle preventieve maatregelen effectief.

Het voorstel van de deelnemers is daarom om meer te werken vanuit vertrouwen. De boeren en jagers krijgen daarmee meer verantwoordelijkheid om te bepalen welke preventieve maatregelen worden ingezet om schade te voorkomen. Zeker jagers weten vanuit hun ervaring op welke wijze schade is te beperken of te voorkomen. Voordeel is dat het aantal voorschriften afneemt en alleen effectieve preventieve maatregelen worden ingezet²⁷. Bovendien blijft duidelijk welke maatregelen zijn genomen omdat deze wel worden geregistreerd.

Een aantal deelnemers stelt voor het werken vanuit vertrouwen nog verder door te voeren. Volgens deze deelnemers creëren de opgelegde registraties een papieren werkelijkheid omdat controles hierop niet of moeilijk mogelijk zijn. Een alternatief is daarom om grondgebruikers en jagers een verklaring te laten ondertekenen waarin zij verklaren een redelijke inspanning te hebben gepleegd. Vervolgens zouden er steekproefsgewijs in het veld en het systeem controles kunnen plaatsvinden waarbij fraude hard wordt gestraft.

Tekstkader 10. Out of the box idee

Herverdeel de last van schade tussen de overheid, boeren en jagers

Zet per diersoort een systeem op waarbij het aandeel van de schadevergoeding vanuit de overheid afhankelijk is van de mogelijkheden die boeren en jagers hebben om deze schade te voorkomen. Hoe meer ruimte jagers en grondgebruikers hebben om populatiebeheer en schadebestrijding uit te voeren, des te lager het aandeel in de schadevergoeding van de overheid is. Dit leidt tot een groter eigen belang voor jagers en grondgebruikers om populatiebeheer en schadebestrijding uit te voeren. Belangrijk hierbij is om ook te borgen dat dit er niet toe leidt dat er te veel schadebestrijding en populatiebeheer wordt uitgevoerd.

²⁷ Voorgesteld is om de effectiviteit van preventieve maatregelen te evalueren. Hiervoor zou BIJ12 samen met uitvoerders in de praktijk (boeren en jagers) een schifting moeten maken tussen preventieve maatregelen die wel en niet zinrijk zijn. Provincies zouden dit kunnen gebruiken bij het opstellen van voorschriften voor de provinciale vrijstellingen, ontheffingen en opdrachten.

4.5 Overige knelpunten

4.5.1 Beperk de meldplicht

De verplichting in Noord-Holland om aan het begin van de week te melden waar en wanneer een provinciale ontheffing of vrijstelling gebruikt gaat worden, kost een jager tijd en het belemmert de flexibiliteit om populatiebeheer en schadebestrijding uit te voeren.

De verplichting is bedoeld zodat:

- de RUD NHN gericht toezicht kan houden (in het bijzonder op werende middelen);
- de provincie bij het verlenen van ontheffingen harder kan maken dat zij deze voor 100% kan controleren op oneigenlijk gebruik;
- er bij gemelde misstanden meteen gecontroleerd kan worden of het gaat om een gemelde of een illegale activiteit.

De verplichting om vooraf de activiteiten te melden is geen wettelijke maar een provinciale verplichting. In geen van de andere provincies in dit onderzoek geldt een meldingsplicht die zo uitgebreid is als in Noord-Holland. Voorgesteld wordt daarom dat het toezicht in Noord-Holland meer op basis van vertrouwen te doen. De provincie zou daarvoor na gaan voor welke ontheffingen of activiteiten een melding toegevoegde waarde heeft.

4.5.2 Digitaal tonen jachtakte en grondgebruikersverklaring

Jagers ervaren het als belemmerend dat zij altijd de originele versies van de grondgebruikersovereenkomsten en de jachtakte bij zich moeten hebben. Dit leidt ertoe dat ze de meeste documenten fysiek bij zich moeten hebben.

Geef toezichthouders die veldcontroles houden inzicht in een database waarmee zij op persoonsnummer kunnen controleren of de jager een geldige jachtakte heeft. Maak mogelijk dat jagers, net zoals de ontheffingen en de machtigingen, ook de jachtakte en de grondgebruikersovereenkomsten digitaal mogen aantonen.

4.5.3 Ondersteun WBE's bij het motiveren van jagers voor het doen van tellingen

Het kost sommige WBE-besturen moeite om vrijwilligers te motiveren om deel te nemen aan tellingen. Met name onder jagers, die al op leeftijd zijn, is er vaak weinig animo om mee te doen aan door WBE georganiseerde activiteiten.

De jagersvereniging, FBE's en belanghebbenden zouden het nut van tellen zichtbaarder moeten maken. Het gaat hierbij om het overbrengen van de volgende boodschap:

- Tellen levert inzicht in de actuele populatie en is nodig om deze goed te beoordelen.
- Tellen maakt het mogelijk om ontwikkelingen in het veld zichtbaar te maken.
- Tellen is een wettelijke verplichting.

Eventueel kan de jagersvereniging actief ondersteunen bij het werven van vrijwilligers. Bijvoorbeeld door dit een onderdeel te maken van het mentorschap van nieuwe jagers.

4.5.4 Verleng de geldigheid van de jachtakte van 1 naar 3 of 5 jaar.

Jagers zijn jaarlijks tijd kwijt aan het verlengen van hun jachtakte. Zij betwijfelen echter in hoeverre het jaarlijks herhalen van de huidige procedure bijdraagt aan het waarborgen van de veiligheid en openbare orde.

Laat de jachtakte van jachtaktehouders niet één jaar, maar voor een periode van 3 jaar (zoals in Duitsland) of 5 jaar (het Europese maximum) geldig zijn. De onaangekondigde thuiscontrole kan gewoon blijven bestaan, zodat de politie altijd tussendoor wapens, munitie en andere zaken kan controleren. Om deze oplossingsrichting te implementeren is een aanpassing nodig van de Wet Circulaire Wapens en Munitie.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

1. Jagers en WBE's ervaren onnodige regeldruk als gevolg van landelijke en provinciale verplichtingen.
-

Jagers en WBE-bestuurders zijn opgeleide, gediplomeerde vrijwilligers die uitvoering geven aan in de Wet natuurbescherming opgenomen wettelijke taken. Uit het onderzoek blijkt dat zij deze verantwoordelijkheid nemen en daar veel (vrije) tijd in steken. Jagers en WBE's onderschrijven dat regelgeving en goede voorschriften nodig zijn, maar benadrukken dat de regeldruk de laatste jaren is toegenomen.

Uit het onderzoek blijkt dat jagers gemiddeld 38,5 uur per jaar besteden aan het uitvoeren van administratieve verplichtingen. WBE's besteden hieraan ruim 200 uur en besteden daarnaast nog tijd aan het individueel informeren en ondersteunen van leden. Gezamenlijk komt dit neer op een tijdsbesteding van 417 FTE per jaar.

Naast de feitelijke tijdsbesteding per jaar blijkt uit het onderzoek dat jagers de regeldruk vooral als belastend ervaren omdat er zware sancties staan op eventuele fouten (zoals het intrekken van de jachtakte). Bovendien is de regelgeving complex en versnipperd waardoor onbedoeld fouten kunnen ontstaan. Het gevolg is dat jagers onzeker zijn en vaak controleren of zij nog op de hoogte zijn van alle ontwikkelingen en de juiste documenten bij zich hebben.

2. Het onderzoek heeft 12 knelpunten geïdentificeerd die samenhangen met de ervaren regeldruk
-

De knelpunten uit het onderzoek zijn als volgt gerubriceerd:

- Complexe regelgeving: alle stakeholders zijn het erover eens dat de regelgeving voor schadebestrijding en populatiebeheer te complex is. De knelpunten hebben betrekking op het grote aantal regels, de hoge frequentie van wijzigingen, de gedetailleerdheid en het onvoldoende rekening houden met de uitvoeringspraktijk.
- Ingewikkelde registraties: Deze knelpunten hangen samen met het daarvoor beschikbare FRS registratiesysteem. Alle stakeholders geven aan dat het systeem het wel doet maar dat het moeizaam werkt. De knelpunten gaan dan ook over gebruiksvriendelijkheid voor de gebruiker, de grote frequentie van wijzigingen en de omslachtigheid waarmee gegevens moeten worden ingevoerd.
- Aantonen adequaat gebruik ontheffingen lastig: Dit knelpunt heeft betrekking op de samenwerking tussen boeren die schade aan landbouwgewassen willen claimen en jagers die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. De knelpunten hebben betrekking op het melden van de schade en het aanvragen van schadevergoedingen en de verplichtingen die daarbij horen.
- Overige knelpunten: Dit betreft een aantal specifieke knelpunten die beperkt tijd kosten maar de regeldruk wel kunnen verminderen. Het gaat onder meer om een specifieke meldingsplicht en het beschikbaar hebben van documenten.

3. Het oplossen van deze knelpunten zal een merkbare vermindering van de regeldruk opleveren.

De oplossingen die zijn aangedragen vereenvoudigen de uitvoering van verplichtingen. Sommige oplossingsrichtingen grijpen aan op de oorzaak van het probleem. Zo is er een voorstel om de complexiteit te reduceren door landelijk uniforme afspraken te maken. Andere oplossingsrichtingen zijn meer gericht op symptoombestrijding. Zo is een ander voorstel om de complexiteit te verminderen om hiervoor tools te ontwikkelen die inzicht geven in welke verplichtingen van toepassing zijn.

Alle oplossingen leveren hoe dan ook een merkbare verlaging van de regeldruk op voor zowel de jagers, WBE's, FBE's en de overheid zelf. De oplossingsrichtingen die aangrijpen op de oorzaak van het probleem kunnen de gekwantificeerde regeldruk met 25% tot 40% reduceren en de uitvoering efficiënter maken.

De oplossingsrichtingen gericht op symptoombestrijding zijn minder effectief en reduceren de regeldruk met 10% tot 25%. Vaak hebben dergelijke maatregelen ook minder impact op de uitvoering. Desondanks zorgt het oplossen van deze knelpunten wel dat de regeldruk merkbaar vermindert.

Het is dus belangrijk om vooraf te bepalen welke oplossingen worden opgepakt. Er zal hiervoor een goede afweging gemaakt moeten worden tussen wat het meeste oplevert en waarvoor draagvlak is bij de stakeholders.

4. Het implementeren van de oplossingen vraagt om samenwerking en inzet van alle stakeholders.

Het bijzondere aan deze sector is dat sprake is van een groot aantal verschillende partijen (zie figuur 2). Op het eerste gezicht lijken die partijen ook andere belangen te vertegenwoordigen. Zodra men om tafel gaat en de samenwerking op zoekt blijken belangen dicht bij elkaar te liggen en zijn verschillen overbrugbaar.

Het feit dat partijen voor wat betreft standpunten dicht bij elkaar liggen dan op het eerste gezicht verwacht, bleek onder meer tijdens het innovatielab. Belangrijk is daarom om te concluderen dat oplossingen alleen zijn te realiseren als stakeholders bereid zijn om hieraan een inspanning te leveren. Dit vraagt om het nodige bestuurlijke commitment van deze partijen.

5.2 Aanbevelingen aan de Jagersvereniging

A. Zorg voor bestuurlijk commitment

Om te komen tot merkbare veranderingen voor de jager is bestuurlijk commitment nodig van het ministerie van LNV, de provincies en IPO. Deze partijen zijn immers verantwoordelijk voor de huidige regelgeving en de uitvoering.

Het ligt voor de hand dat zij bereid zullen zijn om de regeldruk te verminderen. Het ministerie omdat het merkbaar verminderen een van de doelstellingen uit het regeerakkoord is. En ook in de meeste provincies staat het verminderen van regeldruk op de agenda. Sommige provincies – zoals de provincie Limburg – werken al vanuit andere invalshoeken aan hier voorgestelde oplossingen.

Een andere niet onbelangrijke reden om bestuurlijk commitment te geven, is dat de meeste voorgestelde oplossingen ook zullen leiden tot lagere kosten voor de uitvoering door de overheid zelf. Dat betreft bijvoorbeeld de uitvoeringslasten van de politie voor het afhandelen van vergunningaanvragen en de uitvoeringslasten van provincies en FBE's voor het aanvragen en onderhouden van ontheffingen. Het samenwerken aan deze oplossingen zal zich dus voor de overheid op termijn terugverdienen.

B. Blijf actief betrokken

Een conclusie is dat er een groot aantal partijen betrokken is bij het tot stand komen en uitvoeren van de regelgeving. Het is belangrijk dat al deze partijen betrokken worden en actief met elkaar om tafel gaan om de oplossingen uit te werken en vervolgens te implementeren.

Gezien de omvang van het aantal partijen vraagt dit om goede organisatievaardigheden en een duidelijke trekker. De Jagersvereniging kan deze trekkersrol op zich nemen of als initiator deze trajecten monitoren.

C. Innoveer met gebruikers

Bij het uitwerken van oplossingsrichtingen wordt vaak gedacht vanuit de bestaande systemen en structuren. Onze ervaring is dat het centraal stellen van de gebruiker helpt om hierover heen te stappen en te komen tot innovatieve concepten. Het kan stimulerend werken door ook te kijken naar andere sectoren en hoe zij problemen aanpakken.

Het transformeren van FRS komt goed in aanmerking voor een dergelijke aanpak. Dit kan bijvoorbeeld in een innovatielab, waarbij de functionaliteiten vanuit de gebruiker visueel worden uitgewerkt. Onze ervaring is dat hiermee binnen enkele dagen een compleet nieuw concept is te ontwikkelen.

D. Durf te experimenteren

De oplossingsrichting 'Ontwikkel landelijke beheerplannen per diersoort' pakt het probleem van de complexiteit van regelgeving bij de kern aan. Tegelijkertijd is deze oplossing spannend omdat het buiten de comfortzone stapt van alle partijen.

Wij adviseren daarom om dergelijke oplossingsrichtingen in kleine stappen te verkennen. Bijvoorbeeld door voor een of twee diersoorten het opstellen van een landelijk beheerplan te verkennen in een experiment. Het voordeel van een experiment is dat binnen kort tijdsbestek concreet duidelijk wordt hoe zo'n beheerplan er uit kan zien en wat nodig is om dit te implementeren. Bij een succesvol experiment wordt geïmplementeerd of verder uitgebouwd.

E. Haak aan bij lopende trajecten

Enkele oplossingsrichtingen kunnen aanhaken bij lopende trajecten. Het gaat dan onder meer om het vereenvoudigen van het taalgebruik (BZK), het tonen van documenten (BZK) en het verlengen van de jachtakte (JenV en provincie Limburg).

Bijlagen bij rapportage:

Regeldruk bij schadebestrijding en populatiebeheer

I	Tabellen met verschillen tussen provincies	43
II	Overzicht deelnemers innovatielab	51

I Tabellen met verschillen tussen provincies

In deze bijlage zijn verschillende tabellen opgenomen met een vergelijking tussen vrijstellingen en ontheffingen in de geselecteerde provincies en de voorschriften en regels die daarin zijn opgenomen.

Tabel 11. Vrijgestelde diersoorten in de geselecteerde provincies

Diersoort(en)	Friesland ²⁸	Limburg ²⁹	Noord- Holland ³⁰
Aardmuis	Doden	✗	✗
Brandgans	Doden	✗	Verjaging met on-dersteunend afschot
Ekster, meer-koet, spreeuw	Verontrusten	Verontrusten	Verjaging met on-dersteunend afschot
Fazant, haas, hollenduif, roek	Verontrusten	Verontrusten	✗
Gaai, Gedomesticeerde en hybride ganzen	✗	✗	Verjaging met on-dersteunend afschot
Grauwe gans	Doden	Verontrusten	Verjaging met on-dersteunend afschot
Huismus, rietgans, ringmus, toendrarietgans, taiga rietgans,	✗	Verontrusten	✗
Kleine rietgans en rotgans	Verontrusten	✗	✗
Knobbelzwaan	Verontrusten	Verontrusten	Verjaging met on-dersteunend afschot
Kokmeeuw	Doden	✗	✗
Kolgans	Doden	Verontrusten	Verjaging met on-dersteunend afschot
Molmuis	✗	Doden	✗
Muskusrat	✗	Doden	✗

²⁸ Faunabeheerplan Fryslân 2014-2019, Aanvulling fbp jacht en vrijgestelde soorten.

²⁹ Faunabeheerplan Limburg 2015-2020, Faunabeheerplan Vrijstellingen 2017-2020

³⁰ Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 3 oktober 2016 tot vaststelling van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland.

Roek	Doden	✗	✗
Smient	✗	Verontrusten	✗
Veldmuis	Doden	Doden	
Woelrat	Doden	✗	✗
Wilde eend	Verontrusten	Verontrusten	Verjaging met ondersteunend afschot
Zilvermeeuw	Doden	✗	✗

Tabel 12. Voorschriften vrijstelling voor schadebestrijding grauwe gans, kolgans en brandgans

Provincie	Friesland ³¹	Noord- Holland ³²
Vorm schadebestrijding	Doden	Verjaging met ondersteunend afschot
Periode	Alleen in de winter ▪ Grauwe gans en kolgans van 1 november tot 1 april ▪ Brandgans van 1 november tot 1 juni	Jaarrond
Tijdstip	Een half uur voor zonsopkomst tot 12 uur s 'middags	Vanaf één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang
Gewas	Kwetsbare gewassen of nieuw ingezaaide percelen en percelen die worden beteeld met overjarig en doorgezaaid gras	In de winter: kwetsbare gewassen Na de winterrust ook op niet-kwetsbaar gewas ³³
Voorwaarden	Gelijktijdig een akoestisch en één visueel middel inzetten	▪ Bij kwetsbaar gewas vooraf twee preventieve middelen inzetten ▪ Maximaal vier dieren per geweer mogen worden gedood ▪ Maximaal vijf geweerdra- gers mogen worden inge- zet
Toegestane middelen om te doden	Geweer en hond	Geweer en hond
Overige toegestane overige middelen	Imitatie lokganzen en lokfluiten	Niet toegestaan
Meldingen vooraf	Grondgebruiker moet schade melden in SRS	Uitvoerder moet voor gebruik van de vrijstelling een melding hiervan indienen bij de RUD NH
Registraties achteraf	Grondgebruiker/uitvoerder moet alle acties en vermelden in FRS Afschot binnen 24 uur registreren in FRS	Afschot binnen een maand na uitvoering registreren in FRS

³¹ Bron: Faunabeheerplan-Winterganzen-Fryslan-2018-2020³² Bron: Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 3 oktober 2016 tot vaststelling van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland³³ Weide-, hooi- of graszaadpercelen waarvan het grasgewas minimaal zes maanden oud is en granen en graszaad tot afrijping (uiterlijk 1 juni)

Tabel 13. Overzicht van ontheffingen naar diersoort in de geselecteerde provincies³⁴.

Diersoort	Friesland	Limburg	Noord-Holland
Grauwe gans	1. Overzomerende grauwe ganzen	1. Beperkte ontheffing grauwe gans (PM)	1. Schadebestrijding zomerganzen (PM)
	2. Koppelvormende ganzen	2. Ruime ontheffing grauwe gans	2. Beheer zomer-ganzen
			3. Koppelvormende ganzen
			Vangen en doden 4. 0-20 km zone Schiphol CO2 5. 0-20 km zone Schiphol geweer 6. 0-10 km zone Schiphol
Brandgans	1. Overzomerende brandganzen (PM)	1. Beperkte ontheffing brandgans (PM)	1. Schadebestrijding zomerganzen (PM)
	2. Koppelvormende ganzen	2. Ruime ontheffing brandgans	2. Beheer zomer-ganzen
			3. Koppelvormende ganzen
			Vangen en doden 4. 0-20 km zone Schiphol CO2 5. 0-20 km zone Schiphol geweer 6. 0-10 km zone Schiphol
Kolgans	1. Overzomerende kolganzen	1. Kolgans (PM)	1. Schadebestrijding kolgans (PM)
	2. Koppelvormende ganzen		Vangen en doden 2. 0-20 km zone Schiphol CO2 3. 0-20 km zone Schiphol geweer 4. 0-10 km zone Schiphol

³⁴ Dit betreft ontheffingen die in ieder geval in 2018 gelden.

Diersoort	Friesland	Limburg	Noord-Holland
Knobbelzwanen	1. Knobbelzwanen (PM)	✗	1. Knobbelzwanen (PM)
Ree	1. Ree	1. Ree	✗
Edelhert	✗	1. Edelhert	1. Edelhert
Damhert	✗	1. Damhert	1. Damhert buiten leefgebied
			2. Damhert binnen leefgebied
Wilde zwijnen	✗	1. Wild zwijn basis buiten leefgebieden	✗
		2. Wild zwijn gecoördineerd beheer buiten leefgebieden	
		3. Wild zwijn beperkte drukjacht	
		4. Wild zwijn gecoördineerd beheer leefgebieden	
Vossen	Vos (met behulp van geweer, kunstlicht)	1. Vos weidevogelbeheer	Schadebestrijding vos
		2. Vos hamsterbeheer	
		3. Vos bedrijfsmatig gehouden vee	
		4. Vos hobbyvee	
		5. Vos sport-, recreatie- en evenemententerreinen	
		6. Vos dijklichamen en industrieterreinen	

Tabel 14. Overzicht provinciale ontheffingen in de geselecteerde provincies met betrekking tot de grauwe gans³⁵

Friesland	Limburg	Noord- Holland
In het kader van schadebestrijding:		
Overzomerende grauwe gans (1 maart tot 1 november)]	Beperkte ontheffing grauwe gans (1 november tot en met 14 februari)	Schadebestrijding zomerganzen (1 maart tot 1 november)
Koppelvormende ganzen (alleen in februari)		
In het kader van populatiebeheer:		
	Ruime ontheffing grauwe gans Buiten de Maasplassenregio: 14 februari tot en met 31 oktober Binnen de maasplassenregio: Jaarrond (onder deze ontheffing vallen ook koppelvormende grauwe ganzen (1 februari tot en met 14 februari)	Beheer zomerganzen (1 maart tot 1 november)
		Beheer koppelvormende ganzen (geheel februari)
		Verschillende gebied gebonden ontheffingen in de Schipholzone (jaarrond)

³⁵ Dit betreft ontheffingen die in ieder geval in 2018 gelden.

Tabel 15. Verschillen in registratiefrequentie

Type regime	Friesland	Limburg	Noord- Holland
Jacht	Binnen één maand na afsluiting van het jachtseizoen	Binnen één maand na afsluiting van het jachtseizoen	Binnen een maand
Landelijke vrijstelling	Binnen een jaar	Binnen een kwartaal	Binnen een maand
Provinciale vrijstelling	Varieert, binnen 24 uur of 2 weken	Binnen een kwartaal	Binnen een maand
Provinciale ontheffing (Perceelsgebonden)	Binnen twee weken	Binnen twee weken	Binnen twee weken
Provinciale ontheffing (Overige)	Varieert, binnen 24 uur of 2 weken	Binnen twee weken	Binnen een maand

Tabel 16. Verschillen meldingsplicht

Type regime	Friesland	Limburg	Noord- Holland
Jacht	✗	✗	✗
Landelijke vrijstelling	✗	✗	✗
Provinciale vrijstelling	✗	✗	✓
Provinciale ontheffingen	Kunstlicht ✓ Knobbelzwaan, koppelvormende ganzen, Kraai met vangkooi, ✓ Overige ontheffingen ✗	Kunstlicht ✓ Overige ontheffingen ✗	Kunstlicht ✓ Algemene en perceelsgebonden ontheffingen ✓ Overige ontheffingen ✗

Tekstkader 11. Beschrijving verschillende meldplichten

▪ **Melding provinciale vrijstelling**

In de provincie Noord-Holland is het voor gebruikers van een provinciale vrijstelling verplicht om éénmalig een melding te doen bij de RUD NHN. Deze melding blijft gedurende de hele schadegevoelige periode geldig.

Via een webformulier moet bij de RUD NHN worden doorgegeven:

- Naam aanvrager/grondgebruiker
- Naam uitvoerder
- Datum uitvoering vanaf
- Diersoort

In de andere provincies hoeft het gebruik van de provinciale vrijstellingsverordening niet te worden gemeld.

▪ **Melding provinciale ontheffing – kunstlicht**

In alle drie de provincies is het verplicht om een melding te doen wanneer gebruik wordt gemaakt van kunstmatige lichtbronnen (dit wordt in de praktijk vaak gebruikt bij schadebestrijding op vossen).

Het verschilt per provincie hoe ver van te voren de melding dient te worden gedaan en bij welke organisatie.

- In Friesland dient de melding op de dag van het gebruik vóór 15:00 via e-mail bij de provincie gedaan te zijn.
- In Limburg dient de melding minimaal één uur vóór aanvang, telefonisch bij de meldkamer van de politie gedaan te zijn.
- In Noord-Holland moet op de dag van het gebruik vóór 12:00 een melding bij de RUD NHN via een webformulier te zijn ingediend.

Gemeld moet worden:

- Naam en telefoonnummer ontheffing gebruiker
- Machtigingsnummer
- Omgeving
- Globaal tijdstip
- Soort auto en kenteken

▪ **Melding provinciale ontheffing – algemene en perceelsgebonden ontheffingen**

In de provincie Noord-Holland is het verplicht om een melding te doen voor het gebruik van een algemene of perceelsgebonden ontheffing. Wekelijks dient via de website van RUD Noord-Holland Noord het volgende gemeld te worden:

- Naam aanvrager/grondgebruiker
- Naam uitvoerder
- Datum uitvoering vanaf
- Diersoort
- Aard handeling
- Gewas
- Locatie

▪ **Melding provinciale ontheffing – Knobbelzwaan, koppelvormende ganzen, Kraai met vangkooi**

Voor de knobbelzwaan geldt in Friesland de verplichting om het gebruik van deze ontheffing voor de eerste keer te melden bij de FUMO. Voor de koppelvormende ganzen en de kraai met vangkooi geldt dat ieder gebruik van de ontheffing 24 uur van te voren gemeld moet worden bij de FUMO. De melding kan per e-mail worden gedaan, hierbij moet vermeld zijn:

- Naam, adres, woonplaats en telefoonnummer van grondgebruiker en jachtaktehouder.
- Topografische kaart waarop de bestrijdingslocatie is ingetekend.

II Overzicht deelnemers innovatielab

De volgende organisaties waren uitgenodigd voor het innovatielab dat op woensdag 23 januari jl. plaatsvond: LTO NL, ZLTO, LTO Noord, de Nederlandse Melkveehouders Vakbond, de Nederlandse Akkerbouw Vakbond, de Federatie Particulier Grondbezit, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, LandschappenNL, Provincie Friesland, Provincie Noord-Holland, Provincie Limburg, Provincie Gelderland, FBE Limburg, FBE Noord-Holland, FBE Friesland, IPO, ministerie van BZK, ministerie van LNV, Vogelbescherming, Dierenbescherming, Faunabescherming, Sovon en de Zoogdiervereniging.

De onderstaande tabel laat zien welke organisaties aan het innovatielab hebben deelgenomen.

Tabel 17. Deelnemers innovatielab

Organisatie		Aantal deelnemers
1	BIJ12	1
2	FBE Limburg	1
3	FBE Noord-Holland	1
4	Jagersvereniging	2
5	Nederlandse Akkerbouw Vakbond	1
6	Nederlandse Melkveehouders Vakbond	3
7	Provincie Gelderland	1
8	Staatsbosbeheer	1
9	ZLTO	1
10	Zoogdiervereniging	1
11	Individuele jagers	2